

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

PŘÍNOSY A RIZIKA ZAVEDENÍ SPOLEČNÉ MĚNY V ČR A VE
VYBRANÝCH ZEMÍCH EU

Bakalářská práce

Olomouc 2015

Stanislav Birčák

UNIVERZITA PALACKÉHO OLOMOUČ

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra aplikované ekonomie

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na aplikovanou ekonomii

Přínosy a rizika zavedení společné měny v ČR a ve vybraných zemích EU

Autor bakalářské práce: Stanislav Birčák

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zdeněk Puchinger

Univerzita Palackého v Olomouci

Faculty of Arts

Akademický rok: 2014/2015

Studijní program: Philology

Forma: Full-time

Obor/komb.: Angličtina se zaměřením na aplikovanou ekonomii
(APLEKA)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
BIRČÁK Stanislav	Západní 14, Olomouc - Neředín	F100669

TÉMA ČESKY:

"Přínosy a rizika zavedení společné měny v ČR a vybraných zemí EU"

TÉMA ANGLICKY:

"The benefits and risks of introducing a common currency in the Czech republic and selected EU countries"

VEDOUcí PRÁCE:

Ing. Zdeněk Puchinger - KAE

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Úvod

1. Společná měna - Euro
  2. Eurozóna
  3. Historie měnové integrace
  4. Legislativní pozadí společné měny Maastrichtská kritéria
  5. Náklady spojené se zavedením společné měny
  6. Přínosy zavedení společné měny
  7. Rizika zavedení společné měny
  8. Analýza vlivu zavedení společné měny na vybrané země
  9. Možné vlivy zavedení společné měny v České republice
  10. Analýza vlivu nepřijetí eura na Velkou Británii
- Závěr

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

1. KLAUS, Václav. Česká republika na rozcestí: čas rozhodnutí. 1. vyd. Praha: Fragment, 2013, 231 s. ISBN 978-802-5320-235.
2. EBELING, Richard. Autoři CEPu o euru. Vyd. 1. Editor Martin Slaný. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010, 133 s. ISBN 978-808-6547-947.
3. Česká národní banka. Praha: Česká národní banka, 2003-2014. ISBN 978-80-247-1807-1
4. CVVM. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.: Centrum veřejného mínění [online]. 2014 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/>
5. BALDWIN, Richard E. Ekonomie evropské integrace. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 478 s. ISBN 978-80-247-1807-1.

Podpis studenta: .....

Datum: .....

Podpis vedoucího práce: .....

Datum: .....

Čestné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Přínosy a rizika zavedení společné měny v ČR a ve vybraných zemích EU“ vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne. ....

Podpis .....

Obsah

Úvod.....	7
1. Společná měna – Euro	9
2. Eurozóna	11
2.1. Teorie optimální měnové oblasti	13
2.2. Je eurozóna optimální měnovou oblastí?	13
3. Historie měnové integrace v Evropě.....	16
4. Legislativní pozadí společné měny – Maastrichtská kritéria	19
4.1. Maastrichtská smlouva.....	19
4.2. Konvergenční kritéria	20
4.2.1. Kritérium směnného kurzu.....	21
4.2.2. Kritérium cenové stability.....	21
4.2.3. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	21
4.2.4. Kritérium udržitelnosti veřejných financí	21
4.2.5. Institucionálně-právní kritéria	22
5. Náklady spojené se zavedením společné měny.....	23
6. Přínosy zavedení společné měny	24
6.1. Přínosy na makroekonomické ukazatele.....	24
6.1.1. Inflace	24
6.1.2. Hrubý domácí produkt	27
6.1.3. Platební bilance	29
6.2. Další přínosy.....	30
6.2.1. Eliminace kurzového rizika	30
6.3. Snížení transakčních nákladů	31
7. Rizika zavedení společné měny.....	32
7.1. Ztráta autonomní měnové a kurzové politiky	32
7.2. Riziko vnímané inflace	32
7.3. Zapojení do evropského stabilizačního mechanismu	33
7.4. Další rizika	33
8. Analýza vlivu zavedení společné měny na vybrané země.....	34
8.1. Německo	34
8.1.1. Analýza hospodářské vývoje.....	34
8.1.2. Hrubý domácí produkt	35

8.1.3.	Inflace	36
8.1.4.	Veřejný dluh a deficit	38
8.1.5.	Platební bilance	40
8.1.6.	Míra nezaměstnanosti	41
8.2.	Řecko	42
8.2.1.	Analýza hospodářské vývoje.....	43
8.2.2.	Hrubý domácí produkt	43
8.2.3.	Inflace	45
8.2.4.	Veřejný dluh a deficit	47
8.2.5.	Platební bilance	48
8.2.6.	Míra nezaměstnanosti	49
9.	Možné vlivy zavedení společné měny v České republice.....	51
9.1.	Cesta České republiky k HMU	51
9.2.	Vliv na podnikatelský sektor.....	54
9.3.	Vliv na obyvatelstvo	54
9.4.	Vliv na ekonomický růst ČR.....	55
10.	Analýza vlivu nepřijetí eura na Velkou Británii	59
	Závěr	64
	Résumé.....	66
	Seznam použité literatury.....	68
	Seznam zkratk.....	74
	Seznam obrázků.....	75
	Seznam grafů	76
	Seznam tabulek.....	77

Úvod

Česká republika je členskou zemí EU od 1. května 2004 a jako všechny členské státy před ní i ona se podepsáním Smlouvy o fungování EU zavázala k pozdějšímu připojení k HMU, tedy i k přijetí společné měny eura. Zavedení společné měny je bezpochyby aktuálním a hojně diskutovaným tématem na poli vědeckém, politickém i v rámci laické veřejnosti. Tato význačná událost, která významně mění podstatu bankovního systému a měnové politiky a zasahuje tak přímo i do ekonomiky státu, si zasluhuje jistě velkou pozornost a hlubší studium. Společná měna představuje završení ekonomické integrace po vytvoření jednotného trhu pro volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Už od počátku vzniku myšlenky HMU se však ozývají i hlasy kritizující centralizaci měnové politiky, a to zejména z důvodu rizika, které může neomezený pohyb kapitálu přinést přeléváním kapitálu z oblastí s nižší produktivitou do oblastí s vyšší produktivitou, nehledě na náklady, které přechod na jinou měnu znamená pro firmy a živnostníky.

Hlavním cílem této bakalářské práce bude zjistit, zdali existuje jednoznačná odpověď na otázku, jestli je pro Českou republiku výhodný vstup do mezinárodní měnové unie, či nikoliv. Práce tedy zkoumá přínosy a náklady, či možná rizika, která jsou spojena se vstupem do eurozóny i se setrváním v této měnové unii. Analýzou dat z průzkumů, komparací vybraných ukazatelů a zvážení podmínek měnové unie se práce pokusí zhodnotit, jaké dopady by mělo zavedení společné měny na ekonomiku ČR.

První část práce se zaměří na problematiku společné měny z hlediska teorie, resp. historie a legislativního pojetí hospodářského a měnového systému. Dále je v práci věnovaná pozornost tzv. konvergenčním kritériím, které v podstatě představují přístupové podmínky pro každou kandidátskou zemi, která má zájem vstoupit do této měnové unie. Dále bude proveden souhrn pozitiv a negativ, které zavedení společné měny přináší.

V praktické části práce pak bude provedena analýza vlivu zavedení eura na příkladu konkrétních zemí, a to Německa, které vstoupilo do společné měnové unie v první vlně, a Řecka, které přistoupilo do mezinárodní měnové unie v roce 2001. Hodnotit se bude zejména hospodářský růst uvedených zemí od přijetí eura a úspěšnost plnění konvergenčních kritérií, mezi nimi například míra inflace, deficit státního

rozpočtu a míra veřejného zadlužení. Ekonomický vývoj těchto zemí bude poté porovnán s vývojem ve Velké Británii, která se členem eurozóny nikdy nestala.

Zvláštní kapitola bude věnována České republice, která spadá mezi země, které přechod na společnou měnu oddalují (ČR a Švédsko), či vstup do eurozóny zamítly jako například Velká Británie a Dánsko. Zde bude provedena analýza vlivu na podnikatelský sektor, běžné spotřebitele i následující ekonomický vývoj do budoucna.

V závěru práce bude na základě zjištěných poznatků provedeno vyhodnocení, zdali představuje členství v eurozóně spíše užitek, či naopak nepříjemné následky pro Českou republiku a její obyvatele.

1. Společná měna – Euro

Jednotná měna euro představuje společné platidlo pro členské země eurozóny a ve výhledu následujících let i jedinou oficiální měnu všech členských států Evropské unie (vyjma zemí, které mají vyjednanou opt-out výjimku). Historie eura sahá do roku 1999, kdy od 1. ledna začala platit v devizové podobě. Do valutové podoby pak byla zavedena 1. ledna 2002, navázala tak na košovou měnu ECU. Po americkém dolaru představuje druhou nejvýznamnější obchodovanou měnu na světě¹. Nese všechny prvky plnohodnotné měny, včetně vlastního obchodního kurzu vůči ostatním zemím.

Jedno euro se člení na 100 centů. Euromince jsou raženy v nominálních hodnotách 1 c, 2 c, 5 c, 10 c, 20 c, 50 c, 1 € a 2 € viz obrázek 1.

Obrázek 1 – Euromince²

Eurobankovky jsou pak tištěny o hodnotách 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € a 500 € viz obrázek 2. Euromince jsou raženy se stejnou lícovou stranou pro všechny členské státy eurozóny, rubovou si však smí každý členský stát zvolit dle svého uvážení (např. symboly dané země), eurobankovky jsou tištěny z obou stran pro všechny členské státy jednotně.

¹ BIS triennial report 2013. *Triennial Central Bank Survey* [online]. 2013 [cit. 2015-10-14]. Dostupné z: <http://www.bis.org/publ/rpfx13fx.pdf>

² Youtube Videá. *Euromince a bankovky* [online]. 2014 © eStránky.sk [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.youtubevidea.estranky.sk/fotoalbum/euromince-bankovky/slovenske----uro-mince-z-pred-u.jpg.html>.

Obrázek 2 - Eurobankovky³

Logo eura ztvárňuje epsilon – €, který značí počátky evropské civilizace a současně i první písmeno z názvu evropského kontinentu „Evropa“. Dvě linky, které epsilon překřičují, mají značit stabilitu společné měny. Euro je rovněž značeno ISO kódem jako „EUR“.

---

³ Youtube Videá. *Euromince a bankovky* [online]. 2014 © eStránky.sk [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.youtubevidea.estranky.sk/fotoalbum/euromince-bankovky/slovenske----uro-mince-z-predju.jpg.html>.

2. Eurozóna

Eurozóna představuje území Evropské unie, na kterém se užívá společná měna – euro, kterou dané členské státy přijaly jako své národní platidlo v rámci vstupu do třetí fáze Evropské měnové unie (EMU). V současné době má eurozóna 19 členů, a to Belgie, Estonsko, Finsko, Francii, Irsko, Itálii, Kypr, Litvu, Lotyšsko, Lucembursko, Maltu, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko (viz obrázek 3).

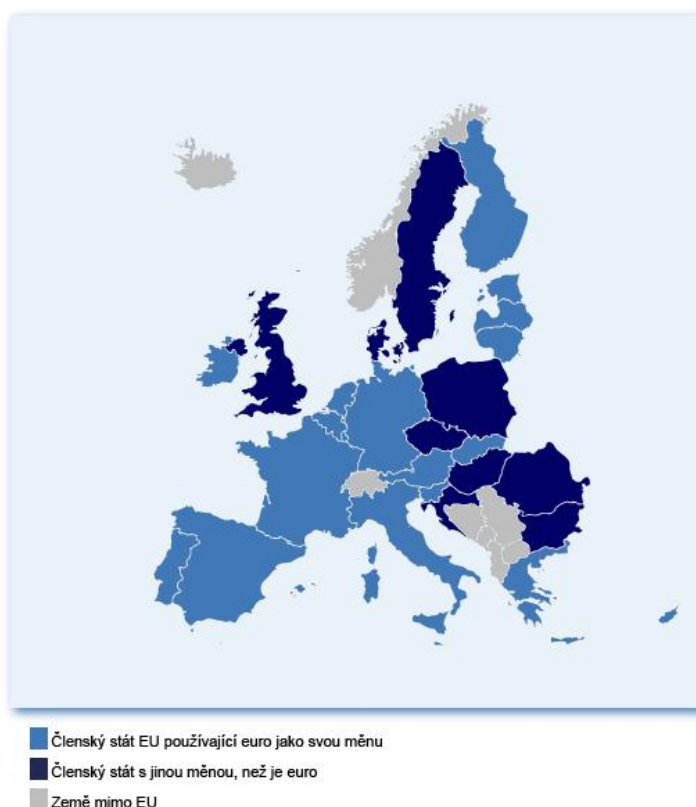
Z historického hlediska mezi prvními zeměmi, které do eurozóny vstoupily, byly:

- 1999 – Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko a Španělsko;
- 2001 – Řecko;
- 2007 – Slovinsko;
- 2008 – Kypr, Malta;
- 2009 – Slovensko;
- 2011 – Estonsko;
- 2014 – Lotyšsko;
- 2015 – Litva⁴.

---

⁴ Euroskop.cz. *Základní informace o eurozóně* [online]. 2005-15 © Vláda České republiky [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/318/sekce/zakladni-informace-o-eurozone/>.

Mapa eurozóny 1999–2014

Obrázek 3 – Mapa eurozóny v letech 1999–2014⁵

Každá přistoupivší země do Evropské unie se zároveň zavazuje k přijetí eura. Jediné země, které mají vyjednanou výjimku a mají stále své národní platidlo, jsou Velká Británie a Dánsko. Švédsko, které nevstoupilo do unie kvůli výsledkům referenda, si rovněž de facto tímto aktem vyjednalo opt-out.

Česká republika spolu s Maďarskem, Polskem, Rumunskem, Chorvatskem a Bulharskem dosud euro nepřijala.

Kromě evropských států ale euro zavedly i tzv. „outermost regions“, tedy nejvzdálenější regiony EU. Mezi nimi lze například zmínit Francouzskou Guyanu, Guadeloupe, Martinik, Svatý Martin, Mayotte, Réunion, Azory, Madeiru či Kanárské ostrovy.

Euro však používají i nečlenské země EU, které uzavřely s EU dohodu o užívání eura, jako například Monako, Vatikán, San Marino a Andorra. Na základě

⁵ Evropská centrální banka. *Mapa eurozóny 1999-2014* [online]. 2015 © ECB [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.cs.html>.

této dohody smí uvedené země razit omezené množství euromincí, přičemž každá z těchto zemí má vlastní téma rubové strany mince.

2.1. Teorie optimální měnové oblasti

Teorie optimální měnové oblasti zkoumá podmínky, díky kterým se skupina dvou či více zemí může vzdát své národní měny a založit měnovou unii se společným platidlem. Za zakladatele této teorie je považován Robert Mundell, kanadský ekonom, který mj. za svou celoživotní práci obdržel Nobelovu cenu za ekonomii.

Pozornost je v této teorii soustředěna na měnový kurz, coby nástroj hospodářské politiky, který je schopný adaptovat ekonomiky jednotlivých zemí na tzv. asymetrický šok. Zkoumá tedy alternativní mechanismy, které by byly schopny nahradit výpadek kurzového nástroje po tom, co se daná země stane členem měnové unie. V praxi tak každá kandidující země musí absolvovat určité testy optimální měnové oblasti, na základě kterých se posoudí, zdali je daná ekonomika vhodným kandidátem do integračního uskupení, resp. zdali je dostatečně stabilní, aby svým příchodem do měnové unie neohrozila stávající členy⁶.

Podle Mundella hraje důležitou roli i mobilita osob v rámci daného uskupení, tedy požadavek přemístitelnosti pracovní síly přes hranice, a rovněž i integrace finančních trhů. P. Kenen tuto teorii obohatil o poznatek, že by všechny země přistouпивší do měnové unie měly mít podobnou a dobře diverzifikovanou výrobní základnu. R. McKinnon přinesl zase požadavek větší otevřenosti členských zemí měnové unie⁷.

Dá se tedy říci, že teorie optimální měnové oblasti zkoumá systematicky přínosy a náklady měnové unie, resp. jak velké jsou náklady za ztrátu vlastní měnové politiky, pomocí jakých nástrojů lze tuto ztrátu vynahradit, jaké jsou přínosy plynoucí z členství v měnové unii a zdali převyšují výše uvedené náklady.

2.2. Je eurozóna optimální měnovou oblastí?

Vyvstává tedy otázka: „Představuje eurozóna optimální měnovou oblast?“ Jak už bylo řečeno, optimální měnová oblast by měla sdružovat členské země s podobnou

---

⁶ BALDWIN, R. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.

⁷ Ministerstvo financí ČR. *Výkladový slovníček* [online]. 2013 © MFČR [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/vykladovy-slovnicek/o-2343>.

mírou inflace, úrokových měr, deficitem platební bilance a s podobnou mírou veřejného zadlužení. Například v případě výše veřejného zadlužení zemí eurozóny můžeme obecně říct, že sdílí akorát stejnou tendenci – roste. Ovšem nedá se hovořit o nějakém sblížování ve smyslu absolutním, jelikož je mezi některými členskými zeměmi v této oblasti výrazná propast. Mezi nimi lze zmínit jako exemplární případ Řecko⁸ s mírou veřejného zadlužení 103,7 % k HDP (2002), 171,3 % (2012) a 175 % (2014), které vstoupilo do eurozóny díky podvodu v podobě zfalšování údajů o míře veřejného zadlužení a deficitu platební bilance, který byl odhalen až o několik let později, přičemž Řecko zůstalo členskou zemí měnové unie i nadále. S ohledem na míru veřejného zadlužení v ČR⁹ 24,9 % (2002), 44,7 % (2012) a 45,18 % (2014) je zjevné, že např. tyto dvě země Řecko a ČR (ačkoliv ČR maastrichtské kritérium splňuje) nesplňují podmínky OCA ve smyslu podmínky „podobná míra zadlužení“ a neměly by tedy být členy jedné měnové unie. Rovněž Španělsko či Portugalsko, coby země s výraznou zemědělskou základnou, procházejí ekonomickou krizí způsobenou mj. světovou finanční krizí z let 2008 a 2009 a v současné době musí využívat záchranných balíčků EU a zavádět úsporná opatření na oživení ekonomiky. Na druhou stranu ani země jako Německo či Francie nedokázaly jít příkladem a zodpovědně plnit kritérium veřejného zadlužení k HDP viz Německo¹⁰ v období 2003–2014 nebo Francie¹¹ 2004–2014.

Pokud je nějaká členská země eurozóny vystavena vysoké míře nezaměstnanosti, jako například Řecko či Španělsko, nemůže s ní bojovat regulací měnové politiky, ledaže by jí bylo učiněno povolení na centrální úrovni. Země je i nadále povinna akceptovat jednotnou měnovou politiku. Eurozóna je značně různorodá nejen v otevřenosti ekonomik členských zemí, či jejich strukturálních základnách, ale existují i odlišnosti kulturní nebo jazykové. Problém nezaměstnanosti a jeho řešení díky mobilitě pracovníků, tak jako funguje podle teorie OCA v USA, se jeví jako nefunkční v případě eurozóny. Je to způsobeno zejména jazykovou bariérou a rozdílnými stereotypy. Eurozóna tedy nesplňuje základní Mundellovo kritérium

---

⁸ *Trading economics. Greece government debt to GDP* [online]. ©Trading economics, 2015 [cit. 2015-10-22]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/government-debt-to-gdp>

⁹ *Trading economics. Czech Republic government debt to GDP* [online]. ©Trading economics, 2015 [cit. 2015-10-22]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/czech-republic/government-debt-to-gdp>

¹⁰ *Trading economics. Germany government debt to GDP* [online]. ©Trading economics, 2015 [cit. 2015-10-22]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/germany/government-debt-to-gdp>

¹¹ *Trading economics. France government debt to GDP* [online]. ©Trading economics, 2015 [cit. 2015-10-22]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/france/government-debt-to-gdp>

o mobilitě pracovních sil a kvůli tomu ji nelze považovat za optimální měnovou oblast. Nadto současná dluhová krize způsobená fiskální nezodpovědností některých členů a absence automatických fiskálních transferů nasvědčují, že eurozóna podmínky optimální měnové oblasti nesplňuje. Mimo jiné státy eurozóny nemají sladěné hospodářské cykly, a tudíž prožívají různý vývoj inflace či veřejného zadlužení nebo deficitu veřejných financí. V návaznosti tedy jednotná měnová politika má často jiný efekt, než by konkrétní země potřebovaly.

3. Historie měnové integrace v Evropě

Téma evropské integrace je samo o sobě tématem rozsáhlým a bez historických souvislostí je poměrně náročné na pochopení. Nicméně pro účely této práce a hlavně její celistvost je vhodné vypravit malou sondu do vývoje hospodářské a měnové unie.

Ekonomická integrace se opírá o dřívější snahy odstranit překážky mezi obchodujícími zeměmi, a to zejména v oblasti společné obchodní politiky vůči nečlenským státům. Za stěžejní dokument, kde byly formulovány základy dnešní EU, bývá považována Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS), tzv. Římská smlouva. Ta vstoupila v platnost 1. 1. 1958 a udala jako jeden z hlavních budoucích cílů integrace vznik společného trhu. V roce 1968 byla vytvořena na základě této smlouvy celní unie. Od dob celní unie se tento institucionální pokrok zaměřil na zlepšení spolupráce v ekonomických otázkách a pojmul za cíl vznik společného trhu Evropského společenství. Jednalo se zejména o otázku čtyř svobod:

- volný pohyb osob;
- volný pohyb zboží;
- volný pohyb služeb;
- volný pohyb kapitálu.

Fungování společného trhu ovšem z počátku naráželo na problémy, předně se jednalo o nesladěnost národních předpisů a různorodost daňových koncepcí mezi členskými zeměmi, ale také o technické problémy. Tyto skutečnosti byly poprvé zaznamenány a shrnuty v Bílé knize o dokončení vnitřního trhu z roku 1985 a vyvolaly snahy o přiblížení členských zemí jak na úrovni legislativní, tak i v oblasti daňové politiky. Kniha dále doporučuje harmonogram a mezní termín pro dokončení společného vnitřního trhu na rok 1992. Na základě těchto identifikovaných překážek bylo potřeba doplnit Římskou smlouvu, což se stalo přijetím programu Jednotný evropský akt (JEA) roku 1987. Hlavním cílem tohoto programu bylo dokončení¹² vnitřního společného trhu na základě zmíněných překážek v Bílé knize. Přijetím

---

¹² „Termín „dokončení vnitřního trhu“, který se často objevuje v dokumentech EU, však nelze chápat jako dosažení jeho konečné podoby. Ve skutečnosti je vytváření vnitřního trhu EU kontinuálním procesem, který nikdy nelze považovat za dokončený. Je tomu tak proto, že program vnitřního trhu musí nestále reagovat na podněty zvenčí (např. globalizace, klimatické změny, závislost na zásobování energií, dopady finanční a hospodářské krize aj.) a také na podněty vnitřní (např. stárnutí populace a také úprava a zjednodušování legislativy“ (URBAN, Luděk. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor informování o Evropských záležitostech* [online]. 2010 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8739/sekce/zakladni-informace-o-vnitrim-trhu/>).

stanovených směrnic a podmínek tohoto programu byl jednotný vnitřní trh oficiálně zaveden k 1. 1. 1993. Tento program ovšem nad rámec čtyř svobod zavedl i nové předpisy týkající se životního prostředí, sociální a ekonomické soudržnosti, technického rozvoje a budoucí hospodářské a měnové unie (HMU).

Už v červnu v roce 1988 byl na základě rozhodnutí Evropské Rady ustaven Výbor pro studium hospodářské a měnové unie a pod vedením Jacquese Delorse začala kampaň za vytvoření dnešní Evropské měnové unie. Úkolem výboru bylo navrhnout řešení, jakým způsobem se bude dále postupovat k dosažení hospodářské a měnové unie. Výbor vypracoval a představil v dokumentu, tzv. Delorsově zprávě, návrh na dosažení hospodářské a měnové unie ve třech etapách. *„Ve zprávě byla zdůrazněna zejména nutnost lepší koordinace hospodářských politik, pravidla týkající se vnitrostátních rozpočtových schodků a nově i vznik naprosto nezávislé instituce, která by odpovídala za měnovou politiku Unie – Evropské centrální banky (ECB).“*¹³

První etapa Hospodářské a měnové unie byla oficiálně spuštěna 1. července roku 1990. Mezi její hlavní cíle patřilo volné používání evropské měnové jednotky (ECU), zlepšení hospodářské konvergence a úplná liberalizace pohybu kapitálu. Dále byl kladen důraz na větší spolupráci mezi centrálními bankami.

Období startu první etapy by se dalo považovat za období velkých změn, a to nejen politických, jako je pád komunismu ve střední a východní Evropě, ale i institucionálních – členské státy dychtily po silnější integraci s vidinou dalšího pokroku. Mimo jiné, aby mohla být spuštěna druhá a třetí etapa HMU, bylo nutné provést revizi Římské smlouvy (Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství). Tyto skutečnosti napomohly tehdejším politickým představitelům členských zemí jasně a poměrně rychle zformulovat cíle budoucí evropské integrace, které se staly součástí Smlouvy o Evropské unii, známé též jako Maastrichtská smlouva (1992).

V této smlouvě byla stanovena následující kritéria pro země směřující do HMU:

- kritérium cenové stability;
- kritérium směnného kurzu;
- kritérium udržitelnosti veřejných financí;
- kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.

---

¹³ VERKEBEN.Evropský Parlament [online]. 2014 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.1.1.html

Ustavením Evropského měnového institutu (EMI) započala 1. 1. 1994 druhá etapa zavedení HMU. Tato instituce měla za cíl přibližování se a koordinaci národních měnových politik a dále provést nezbytné kroky vedoucí k ustavení Evropského systému centrálních bank (ESCB). „EMI za tímto účelem vytvářel prostor pro konzultace a výměnu názorů a informací o postupech a definoval regulatorní, organizační a logistický rámec, který byl nezbytný k tomu, aby ESCB splnila své úkoly ve třetí etapě.“¹⁴ Pole působnosti EMI bylo ale mnohem širší. Taktéž stojí za návrhem používání termínu pro dnešní evropskou měnu „euro“. Dále jeho náplní bylo zpracování a ošetření budoucích vztahů mezi členy eurozóny a ostatních členských států v rámci kurzové a měnové politiky. V roce 1996 EMI předložil dokument, který se stal podstatou usnesení Evropské rady o zásadách a hlavních prvcích nového mechanismu směnných kurzů (ERM II). V roce 1997 byl přijat Pakt stability a růstu, ve kterém došlo k úpravě těch částí Maastrichtské smlouvy, které se týkaly HMU. Hlavním významem tohoto paktu bylo zabezpečit fiskální disciplínu v zemích budoucí eurozóny tak, aby korespondovala s hospodářskou a měnovou politikou HMU. Do takto připraveného prostředí byla 1. června 1998 ustavena Evropská centrální banka (ECB). Z jejího výsadního postavení, tedy banky národních centrálních bank, tím dala za vznik Evropskému systému centrálních bank (ESCB). Tento systém dále řídí a vykonává jednotnou měnovou politiku v rámci třetí etapy HMU.

S účinností od 1. 1. 1999 a pod dohledem ECB začala oficiálně třetí etapa formování HMU. Původních 11 členských zemí, jmenovitě Belgie, Nizozemí, Španělsko, Irsko, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo, Finsko, Portugalsko a Rakousko, tímto okamžikem vstoupilo do závěrečné etapy HMU. Třetí etapa se vyznačuje pevným stanovením vzájemných směnných kurzů mezi jednotlivými zeměmi eurozóny podle pravidel Maastrichtské smlouvy. Tento proces formování HMU je završen přijetím společné měny eura jako hotovostním oběživem v lednu 2002.

---

¹⁴ Historie HMU. *Evropská centrální banka* [online]. 2015 [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.cs.html>

4. Legislativní pozadí společné měny – Maastrichtská kritéria

Snahy o vytvoření měnové unie probíhaly již od 60. let, nicméně na konkrétních krocích se politici dohodli až v prosinci roku 1991, kde byla později podepsána i tzv. Maastrichtská smlouva. Velkou motivací pro její signatáře byl zejména konec studené války, kdy se evropské mocnosti obávaly rozpadu NATO a zároveň i mocenského vzestupu Německa, které se opětovně sjednotilo. Mezivládní konference, která se v Maastrichtu konala v roce v únoru 1992, za sebou i zanechala Smlouvu o evropské unii, jednotný rámec pro všechny oblasti spolupráce zapojených zemí, která vstoupila v platnost 1. listopadu 1993.

4.1. Maastrichtská smlouva

Maastrichtská smlouva nebo také Smlouva o Evropské unii (SEU) představuje po Římské dohodě druhý nejdůležitější legislativní rámec, na kterém stojí fungování Evropské unie. Vytvořila tzv. pilířovou strukturu, kde jednotlivé pilíře mají rozdílný charakter – tři evropská společenství v 1. pilíři mají komunitární charakter, tedy nadnárodní úroveň, a 2. (Společná zahraniční a bezpečnostní politika) a 3. pilíř (Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí) má mezivládní formu.

Obsahem Maastrichtské smlouvy byly podstatně rozšířeny jednotlivé oblasti spolupráce členských států, mj. například občanství Unie, hospodářský rozvoj, transevropské sítě, životní prostředí či měnová politika.

Vzhledem k jejímu průlomovému obsahu je překvapivé, s jakými úskalími se setkala během ratifikačního procesu, kdy byla zamítnuta v referendu Dánska, těsným výsledkem referenda ve Francii a problémy se vyskytly i ve Velké Británii a v Německu¹⁵. Občané členských zemí se obávali dalšího posunu směrem k všestranné integraci Společenství. Následkem toho byly výstupy z Maastrichtské smlouvy plněny značně nerovnoměrně, kdy v tradičních oblastech společných politik byly zaznamenány značné pokroky, zatímco v oblastech, kde si dané státy držely výrazné monopolní postavení (telekomunikace, energetika a další), bylo dosaženo mírných změn.

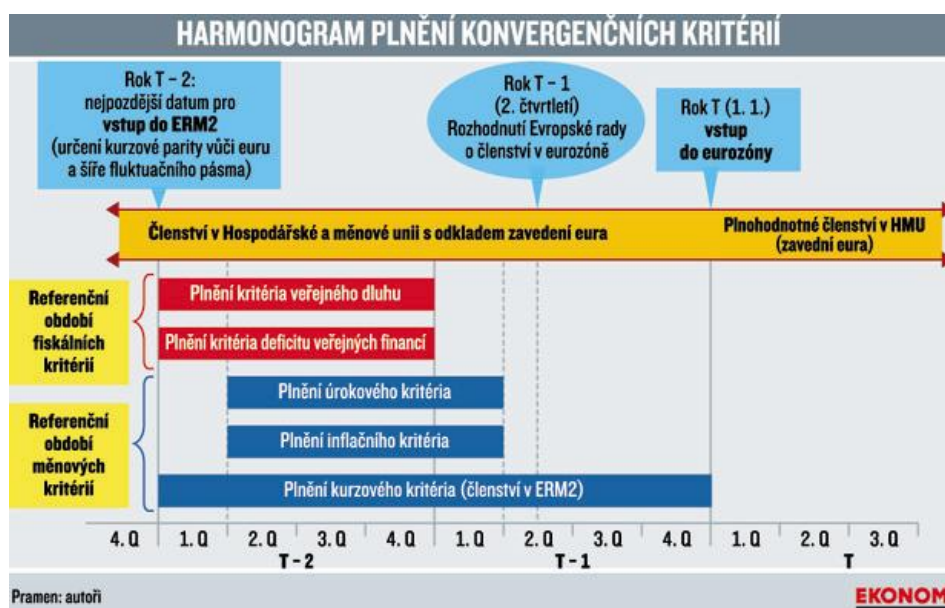
¹⁵ Euroskop.cz. *Historie EU – 90. léta* [online]. 2005-15 © Vláda České republiky [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>.

4.2. Konvergenční kritéria

Maastrichtská kritéria, známá též pod názvem konvergenční kritéria, byla stanovena pro členské státy, které vstupovaly do třetí fáze Hospodářské a měnové unie za účelem eliminace rizika nově vytvořené měnové unie. Všechny kandidující země musely splnit tzv. 5 konvergenčních kritérií, jejich plnění monitorovala Evropská komise, resp. podávala zprávy o pokroku konvergence daných členských zemí, viz obrázek 4.

Konvergenční kritéria lze rozdělit do dvou podskupin:

- měnová
  - požadavek stability devizového kurzu;
  - úrokové sazby;
  - inflace;
- fiskální
  - celkový veřejný dluh;
  - deficit státního rozpočtu.

Obrázek 4 – Harmonogram plnění konvergenčních kritérií¹⁶

¹⁶ Ekonom.cz. *Konvergenční kritéria: Kdy a jak?* [online]. 1996-2015 © Economia, a.s. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://ekonom.ihned.cz/attachment.php/20084355/iotu458BEF7GHJKO6PQWcfghp0STw9AV/ek28s12harmnew.jpg>.

4.2.1. Kritérium směnného kurzu

V rámci měnových kritérií byl stanoven požadavek „stabilita devizového kurzu“. V praxi to znamenalo, že se každá kandidující země musí stát členem kurzového režimu ERM II minimálně dva roky před vstupem do eurozóny a po tuto dobu by nemělo dojít ke kurzovým intervencím národní měny.

4.2.2. Kritérium cenové stability

V oblasti monetární pak byly vysloveny další dva požadavky: požadavek cenové stability a kritérium úrokových sazeb. Požadavek cenové stability, tzn., že země vykazuje udržitelnou cenovou hladinu, která nepřekračuje o více než 1,5% bodu míru inflace třech států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability. Míra inflace se měří pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP)¹⁷. Požadavek cenové stability byl vytvořen z podnětu Německa, které chtělo záruku stabilního, ale přiměřeného růstu cenové hladiny.

4.2.3. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb stanovuje, že v období jednoho roku před vstupem průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba nepřekročí o více než 2 procentní body úrokovou sazbu těch tří nejlepších zemí, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability.

4.2.4. Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí požaduje, pokud se země již nenachází v řízení o nadměrném schodku, dvě následující kritéria:

- kritérium veřejného deficitu – poměr schodku veřejných financí k HDP v tržních cenách nepřekročí referenční hodnotu 3 %;
- kritérium veřejného dluhu – poměr veřejného dluhu v tržních cenách k HDP nepřekročí 60 %.

Oba tyto fiskální požadavky byly zařazeny mezi konvergenční kritéria z důvodu udržování určité disciplíny, zejména pak díky nezodpovědným členům, kteří vykazují vysokou míru zadlužení a mají tendenci svůj dluh snižovat prostřednictvím růstu

---

¹⁷ Česká národní banka. *Kritéria konvergence* [online]. 2003-2015 © Česká národní banka [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html.

inflace. Jak se ale v novodobé praxi měnové unie ukázalo, tato kritéria se dají porušovat¹⁸ a není to jenom Řecko, komu chybí fiskální zodpovědnost

4.2.5. Institucionálně-právní kritéria

Smlouva o fungování EU však vedle ekonomických kritérií stanovuje i tzv. institucionálně-právní kritéria. Ta obsahují zejména podmínku nezávislosti centrálních bank, tedy že nesmí přijímat pokyny od žádných orgánů, institucí či subjektů EU, od žádné vlády členského státu ani od jakéhokoliv jiného subjektu, včetně zákazu financování veřejných institucí za pomoci těchto finančních domů. Dále obsahují i zákaz zvýhodněného přístupu ke zdrojům úvěrových institucí, a to ústředním vládám, místním a regionálním orgánům, veřejnoprávním subjektům nebo podnikům veřejného práva všech členských zemí a samozřejmě i samotným institucím a subjektům Unie¹⁹.

---

¹⁸ Fiskální pakt sice uvedl novinku v podobě sankcí až 0,1 % HDP země za nedodržení fiskální kázně

¹⁹ Smlouva o fungování EU. *Článek 123, 124, 130 a 131 Smlouvy* [online]. 2008 © Parlament ČR. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z:

<https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0CCYQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D20555&ei=2lBxVYbvJ4rWU8rfgsgP&usg=AFQjCNHRmHXgU56JgGALQv4Tk-65ulveHQ&bvm=bv.95039771,d.bGg>

5. Náklady spojené se zavedením společné měny

Přechod na společnou měnu neznamená pro členské státy eurozóny pouze přínos, ale samozřejmě i náklady s tím spojené. Jedná se zejména o administrativní a technické náklady doprovázející přechod na euro.

Jedná se o náklady tuzemských společností a podnikatelů na koupi nových softwarových programů pro účetnictví, fakturace a daňová přiznání, které budou schopny evidovat příjmy a náklady ve dvou a více měnách. Rovněž veškeré prospekty, letáky, jídelní menu a jiné dokumenty včetně i samotných výrobků a produktů, na kterých se zobrazují ceny, se budou muset již půl roku před zavedením společné měny aktualizovat a musí být vyobrazeny v obou měnách pro snadnější přizpůsobení obyvatel na nové platidlo. Další náklady se pak budou týkat prostředků pro informaci občanů o termínu zavedení eura, podobě eurobankovek a euromincí, délkou doby, kdy bude moci fungovat duální cirkulace obou měn apod. Tato událost bude bezesporu vyžadovat rozsáhlou informační kampaň v tisku, na internetu i v ulicích například formou workshopů, veřejných diskuzí či přednášek.

Mnozí by mohli namítnout, že na stranu nákladů se řadí i příspěvky do ESM, které např. u našich východních sousedů činí 5,77 % mld. EUR. Je pochopitelné, že některé státy, zejména ty zodpovědnější, nemají chuť se podílet na fiskální nekázni ostatních členů. Na druhou stranu zřízení ESM představuje určité přiblížení k fiskálním transferům tak, jak je známe z teorie OCA. Taktéž dle národního koordinátora pro zavedení eura by nemělo být pohlíženo na ESM pouze jako náklad, nýbrž jako na institucionální změnu v rámci společné evropské měny. „*Pro ilustraci, pokud by se hypoteticky ČR stala členem ESM v r. 2012, musela by během pěti let splatit v hotovosti kapitál ve výši cca 32 mld. Kč a přislíbit kapitál na vyžádání ve výši dalších cca 250 mld. Kč. Po dvanácti letech od vstupu do ESM by konečný závazek ČR (splacený a přislíbený kapitál) mohl dosáhnout v úhrnu cca 350 mld. Kč.*“²⁰ Zapojení do ESM není nakonec náklad vůbec malý, ale je gestem solidarity a větší rozpočtové kázně v eurozoně. ESM je dále zmiňován v kap. 7.3.

---

²⁰ Náklady a rizika. *Zavedení eura v České republice* [online]. 2013, 1.12.2013 [cit. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>

6. Přínosy zavedení společné měny

Z přijetí eura za společnou měnu plynou výhody nejen pro spotřebitele, ale zejména i pro podnikatelský sektor, který realizuje svoje obchodní aktivity se zahraničím.

6.1. Přínosy na makroekonomické ukazatele

Vstup dané země do HMU má nepochybně vliv i na tuzemské makroekonomické prostředí. Jako nejcitlivěji vnímaná otázka pro ekonomy se jeví ztráta nástroje vlastní monetární politiky. Mnozí namítají, že právě zavedením společné měny se připravíme o možnost vyrovnávání poptávkových a nabídkových šoků, ale i o možnost regulovat inflaci či nezaměstnanost. S tím souvisí také skutečnost, že centrálně řízená měnová politika může nastavit jiný inflační cíl, než země ve své fázi hospodářského cyklu potřebuje. Nicméně podle stanoviska národního koordinátora pro zavedení eura je jednotná měnová unie řízená centrálně obecně prospěšná makroekonomické stabilitě. Je pravdou, že Evropská unie v rámci zpřísnování makroekonomického dohledu nad členskými zeměmi sestavila balíček Six-pack²¹, platný od 13. prosince 2011, který upravuje pravidla Paktu stability a růstu. Kromě otázek fiskální politiky si od tohoto balíčku preventivních a nápravných nástrojů evropští zákonodárci slibují, jak předcházet makroekonomickým nerovnováhám a jak najít východiska z těch již existujících.

6.1.1. Inflace

Inflace představuje jeden ze základních makroekonomických ukazatelů. Jedná se o *proces trvalého růstu cenové hladiny, který je spojen s nadměrnou emisí peněz*. Důsledkem působení inflace dochází k reálnému poklesu hodnoty peněz, tedy

---

²¹Nařízení Evropského parlamentu a Rady o prevenci a nápravě makroekonomických nerovnováh;
Nařízení Evropského parlamentu a Rady o vynucení nápravy makroekonomických nerovnováh v eurozóně;

Směrnice o požadavcích na národní fiskální rámce členských států;

Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik;

Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku;

Nařízení Evropského parlamentu a Rady o účinném vynucení rozpočtového dohledu v eurozóně.

k oslabení kupní síly. V praxi to znamená, že spotřebitel při působení inflace potřebuje na nákup jednoho a téhož zboží stále více peněz v průběhu času²².

Příčiny vzniku inflace lze chápat ze dvou pohledů: monetaristického a keynesiánského. V prvním případě hlavní představitel monetarismu, Milton Friedman, prohlásil, že „*inflace je vždy a všude peněžním jevem*“²³. To znamená, že je příčinou vzniku inflací rychlé tempo růstu zásoby peněz, inflaci tak můžeme zpomalit tím, že i zpomalíme navyšování peněžní zásoby na co nejnížší úroveň. Dalším faktorem typickým pro monetaristický přístup je tzv. inflační očekávání, tedy, že ekonomické subjekty očekávají v nadcházejícím období takovou míru inflace, které bylo skutečně dosaženo v předchozím období. Monetaristé považují vysokou inflaci za největší zlo v ekonomice.

Průznivci keynesiánství si naopak pod pojmem inflace představují jakýkoliv vzestup cenové hladiny, tedy tzv. krátkodobý cenový šok. Na rozdíl od monetaristů považovali keynesiánci za největší zlo v ekonomice nezaměstnanost a zastávali názor, že „*snížení nezaměstnanosti je vždy vykoupeno určitým zvýšením inflace a naopak*“²⁴.

Podle příčin vzniku můžeme rozlišit dva druhy inflace:

- poptávková inflace;
- nabídková inflace.

Poptávková inflace vzniká v momentě, kdy dochází k nadměrnému růstu agregátní poptávky, a to buď z důvodu potřeby udržet určitou míru nezaměstnanosti pod její přirozenou mírou, nebo trvalým deficitem státního rozpočtu, který je krytý tištěním peněz²⁵.

Příčina vzniku nabídkové inflace pak stojí na agregátní nabídce, resp. jejímu růstu. Ten je způsoben zejména nárůstem nákladů firem a společností vlivem růstu nominálních mezd, který je rychlejší než samotná produktivita práce, dále růstem cen energií či rychlejšího růstu míry zdanění apod.²⁶

Důsledky inflace mohou být jak pozitivní, tak i negativní. Z hlediska pozitivních důsledků lze zmínit například:

---

²² ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ, P. *Základy financí*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

²³ ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ, P. *Základy financí*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

²⁴ HOLMAN, R. *Dějiny ekonomického myšlení*. Praha: Nakladatelství C H BECK, 2005. ISBN 978-80-717-9380-9.

²⁵ MACH, M. *Makroekonomie II*. Slaný: Melandrium, 2001. ISBN 978-80-86175-18-9.

²⁶ MACH, M. *Makroekonomie II*. Slaný: Melandrium, 2001. ISBN 978-80-86175-18-9.

- podpora ekonomického růstu, tedy, že nebrání krátkodobě růstu cen, které představují výhodný předpoklad pro provádění inovací a nových investic (v dlouhodobém horizontu však inflace spíše zpomaluje ekonomický růst);
- zvyšování efektivnosti měnové politiky – „v případě nízké agregátní poptávky inflace umožňuje, aby reálné úrokové sazby byly v záporných hodnotách, což vede ekonomické subjekty k vyššímu přijímání úvěrů. To povzbuzuje investiční a spotřební výdaje a v jejím důsledku i agregátní poptávku“²⁷.

Mezi negativní důsledky inflace pak lze zmínit:

- zvyšování nejistoty finančního rozhodování, pokud dochází k navyšování míry inflace a její častější volatilitě, může to v domácnostech vyvolat pocit nejistoty ohledně investic a spotřeby;
- růst úrokových premií za riziko, což znamená, že finanční instituce navyšují úrokové sazby s ohledem na nejistou budoucnost, resp. budoucí míru inflace, a tím dochází i ke zdražení finančních produktů (úvěrů, ...);
- orientace investorů na krátkodobější investice, hnacím motorem ekonomiky je mj. i zájem investorů o dlouhodobé investice, v případě vysoké míry inflace či hrozby nárůstu inflace v budoucnosti však investoři volí raději krátkodobé investice a preferují vlastní zajištění pro inflaci;
- omezená funkce cen – vzhledem ke stále se měnící hodnotě cen za zboží s ohledem na aktuální míru inflace může dojít k dezinformaci spotřebitelů, resp. že daná hodnota za zboží nemusí odpovídat jeho skutečné hodnotě²⁸.

Nejvýraznějším důsledkem inflace je pak tzv. redistribuční efekt, tedy přesun části bohatství od jednoho subjektu ve prospěch jiného subjektu, např. přesun bohatství od věřitelů k dlužníkům, od zaměstnanců k zaměstnavatelům (ztráta hodnoty peněz znamená, že zaměstnanec, byť dostává fixní plat, ve skutečnosti při inflaci dostává relativně menší obnos), či od držitelů úspor k těm, co peníze investují. Inflace totiž omezuje funkci peněz coby uchovatele hodnoty majetku v čase, proto je výhodnější v takovém případě peníze zhodnocovat investicemi (např. do šperků, starožitností či nemovitostí).

²⁷ ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ, P. *Základy financí*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

²⁸ ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ, P. *Základy financí*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

Jak už bylo řečeno, pro přijetí společné měny – eura – je zapotřebí, aby kandidující země držela míru inflace maximálně 1,5 % nad průměrnou inflací tří zemí EU s nejnižší mírou inflace. Tato podmínka není daná bez důvodu, míra inflace vykazuje o dané zemi, že si drží určitou stabilitu (cenovou stabilitu). V případě přijetí společné měny může dojít ke krátkodobému navýšení inflace, které může být ale pro danou zemi i prospěšné, zejména pak z hlediska výše uvedené podpory ekonomického růstu, který může vést i k následnému přílivu inovací a investic. Pokud by však země vykazovala již před vstupem do eurozóny vysokou míru inflace a toto opatření by neexistovalo, mohlo by to vést i ke skokovému navýšení inflace, které by mohlo znehodnotit hodnotu měny. Zamezení vysoké míry inflace je hlavní prioritou Evropské centrální banky. Deklarovaný dlouhodobý cíl ECB představuje inflace ve výši 2 % (tzv. fiktivní inflace)²⁹.

6.1.2. Hrubý domácí produkt

Dalším významným makroekonomickým ukazatelem je hrubý domácí produkt (dále jen HDP). Hodnota HDP hodnotí de facto ekonomickou vyspělost dané země, životní úroveň jejích obyvatel a tempo růstu národního hospodářství. Jeho výpočet se vypočítává za určité období, zpravidla to bývá za rok či čtvrtletí. Hodnoty HDP bývají publikovány v:

- **běžných cenách**, což jsou ceny platné v daném hodnoceném období, hodnoty HDP v tomto případě nejsou vhodné pro sledování vývoje jevu, ale jsou nejvhodnější pro znalost aktuální hodnoty HDP;
- **stálých cenách** – zde se předpokládá, že jsou výrobky oceněny v rámci jednoho období, které bude považováno jako základ, pak bude možné provést srovnání k jiným časovým údobím;
- **cenách předchozího roku** – toto hodnocení je kompromisem mezi předchozími dvěma variantami, které nedeformuje aktuální cenu daného agregátu ani tempo růst v čase, každý jednotlivý agregát je ohodnocen běžnou cenou i cenou předchozího roku³⁰.

Výpočet HDP je možné získat za pomoci tří metod:

---

²⁹ Výzkumné centrum PEF MZLU v Brně. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [online]. 2007© Ministerstvo financí České republiky [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf.

³⁰ FISCHER, J., HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SIXTA, J. *Národní účetnictví. Nástroj popisu globální ekonomiky*. Praha: Nakladatelství C H BECK, 2009. ISBN978-80-740-0153-6.

- výrobní metoda;
- výdajová metoda;
- důchodová metoda.

Výrobní metoda (nebo také zbožíová metoda) spočívá v součtu hrubé přidané hodnoty jednotlivých sektorů ekonomiky a čisté daně na produkty, které nejsou zařazeny do daných sektorů. Důležitou položkou při výpočtu je zde i mezispotřeba a dotace na produkty. Vzorec by pak vypadal takto³¹:

$$\text{HDP} = \text{Produkce} - \text{Mezispotřeba} + \text{Daně z produktů} - \text{Dotace na produkty.}$$

Výdajová metoda se počítá jako součet výdajů (součtu přidaných hodnot). Do výpočtu jsou zahrnuty pouze finální výrobky, tedy takové, které už nejsou zahrnuty do další výroby. Mezi výdaje, které jsou do této metody zahrnuty, lze zařadit výdaje na všech úrovních, tedy zaměřené na osobní spotřebu, hrubé soukromé domácí investice firem i vládní výdaje a saldo obchodní bilance. Výpočet vypadá takto³²:

$$\text{HDP} = \text{Výdaje na konečnou spotřebu} + \text{Tvorba hrubého kapitálu} + \text{Vývoz výrobků a služeb} - \text{Dovoz výrobků a služeb}$$

Poslední měřenou metodou je **důchodová metoda**, která se počítá za pomoci součtu prvotních důchodů za národní hospodářství jako celek. Vzorec pro výpočet je následovný³³:

$$\text{HDP} = \text{Náhrady zaměstnancům} + \text{Čistý provozní přebytek} + \text{Čistý smíšený důchod} + \text{Daně z výroby a dovozu} - \text{Dotace} + \text{Spotřeba fixního kapitálu}$$

Co se týká vlivu přijetí společné měny na růst HDP a ekonomický vývoj, dá se říci, že přijetí eura znamená nemalý přínos prostřednictvím odstranění transakčních nákladů a eliminace kurzového rizika. Tím dochází nepřímo i k navýšení vzájemného

³¹ ČSÚ. *HDP Výrobní metoda*. [online]. Český statistický úřad © 2015 [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_prod.

³² ČSÚ. *HDP Výdajová metoda*. [online]. Český statistický úřad © 2015 [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_vydaj.

³³ ČSÚ. *HDP Důchodová metoda*. [online]. Český statistický úřad © 2015 [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_duchodm.

obchodu, a tedy i k většímu vývozu domácích artiklů a zároveň i k navýšení přílivu zahraničních investic.

6.1.3. Platební bilance

Platební bilance představuje ekonomický ukazatel, který sleduje peněžní transakce mezi určitou zemí a jejími zahraničními partnery za určité období (čtvrtletně, měsíčně, ročně). Konkrétně se sleduje poměr plateb, které míří ze zahraničí, tedy od osob s trvalým pobytem v zahraničí či firem se sídlem v zahraničí, a plateb, které míří z tuzemska do zahraničí³⁴.

Struktura platební bilance se člení na horizontální a vertikální. Horizontální struktura platební bilance se skládá ze čtyř základních skupin:

- Běžný účet
  - Obchodní bilance – vývoz a dovoz zboží;
  - Bilance důchodů – náklady a příjmy, které souvisí se zahraničními investicemi;
  - Bilance služeb – vývoz a dovoz služeb;
  - Bilance transferů – finanční transakce, které nemají za následek pohledávky ve vztahu k zahraničí;
- Kapitálový účet – přesuny prostředků kapitálového charakteru, které souvisí s migrací obyvatel, vlastnickými právy k základním prostředkům, např. patenty, autorskými právy apod.;
- Finanční účet
  - Přímé investice – jsou často spojeny s nákupem akcií, cílem je získání 20–25% podílu na celkovém kapitálu a tím i kontroly zahraničního podniku;
  - Portfoliové investice – jinak známé jako nepřímé investice, jedná se o nákupy cenných papírů, obligací či finančních derivátů, jedná se o transakce, které nesplňují výše uvedenou podmínku;
  - Ostatní investice – krátkodobé přesuny kapitálu, dlouhodobé úvěry firem, vlád či centrálních bank aj.
- Vyrovnávací položky platební bilance
  - Chyby a omyly;

---

³⁴ HOLMAN, R., *Ekonomie*. Praha: Nakladatelství C H BECK, 2001. ISBN 978-80-7179-387-6.

- Změna devizových rezerv v držení měnových institucí (ministerstev financí, centrálních bank atd.³⁵).

Platební bilance musí být vždy vyrovnaná. Pokud dochází ke schodku běžného účtu, musí být deficit doplněn přebytkem z finančního účtu nebo čerpáním devizových rezerv. Pokud je naopak zjištěn přebytek na běžném účtu, doplní se rozdíl na finančním účtu nebo se navýší devizové rezervy.

Vzhledem k tomu, že pohyblivé měnové kurzy mohou uvést platební bilanci do rovnováhy a přijetí společné měny tuto možnost vyloučí, bude k vyrovnávání platební bilance potřeba užít změny devizových rezerv. Pro ekonomiky, které jsou menší a mají otevřený charakter, je však přijetí eura pozitivní i v tomto ohledu. Takové ekonomiky mohou mířit k aktivní platební bilanci, samozřejmě bude záviset i na míře inflace, resp. navýšení cen pro import a export.

6.2. Další přínosy

6.2.1. Eliminace kurzového rizika

Pro subjekty, které obchodují na mezinárodním trhu v jiné než v domácí měně, je měnový kurz a jeho výkyvy jedním z faktorů ekonomického rozhodování. Definice devizového kurzu by se dala shrnout do jednoduchého pravidla – je to cena určité národní měnové jednotky vyjádřená v hodnotě jiné národní měnové jednotky. Výkyvy hodnot směnných kurzů mají přímý vliv na ceny, tedy i na celkovou výši ekonomických vstupů a výstupů pro ekonomické subjekty. Kurz působí na tržby vývozců, náklady dovozců a ovlivňuje velikost přílivu zahraničních investic. Díky těmto různorodým silám působení na ekonomické prostředí kurz nepodléhá pouze vlivu tržních mechanismů, ale je řízen oscilačními pásmy i zásahy centrální banky na devizovém trhu.

Skutečností, že kurz není konstantní, ba ani předpověditelný³⁶, vzniká určité riziko pro podnikatele. V rámci nepříznivého vývoje kurzu může utrpět ztráty ve změně hodnoty aktiv, pasiv nebo peněžních toků. Zavedením společné měny tedy tuzemský podnikatel ztrácí konkurenční nevýhodu oproti zemím eurozóny.

---

³⁵ DURČÁKOVÁ, J., MANDEL, M. *Mezinárodní finance*. Praha: Management Press, 2003. ISBN 80-7261-090-2.

³⁶ Zmínku si zaslouží příklad z praxe – nikým neočekávané intervence ČNB

6.3. Snížení transakčních nákladů

Transakční náklady se rozlišují na finanční a administrativní. Finanční náklady jsou spojeny se směnnými operacemi, resp. s poplatky za směnárenské služby placenými za směnu korun za eura. Administrativní náklady pak zahrnují zejména správu účetních systémů, které umožňují dvojí i vícené účetnictví, dále správu devizových prostředků a další s tím spojené náklady. Tyto náklady by si tak tuzemští podnikatelé mohli ušetřit přijetím eura jako domácí měny³⁷.

Navíc v okamžiku zavedení eura může ČR plně využívat výhody Jednotného eurového platebního prostoru SEPA (Single Euro Payment Area), který umožňuje přeshraniční bezhotovostní platební styk v eurech stejně jednoduše, jako je tomu u domácího platebního styku. Ačkoliv většina bank v ČR aktuálně platební služby SEPA nabízí, nevztahuje se na ně kvůli neúčasti v eurozóně podmínka jednotných poplatků pro domácí a přeshraniční platby. Přijetím společné měny by tedy mohlo dojít ke snížení a vyrovnaní těchto poplatků s eurozónou a nově by vznikla i povinnost pro české banky zajistit dosažitelnost těchto plateb pro své klienty.

---

³⁷ Výzkumné centrum PEF MZLU v Brně. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [online]. 2007 © Ministerstvo financí České republiky [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf.

7. Rizika zavedení společné měny

Zavedení nové měny, byť se jedná o světovou a stabilní měnu, s sebou přináší svá rizika, na která jednotlivé země mohou reagovat rozdílně. Jedná se o ztrátu autonomní měnové politiky a kurzové politiky. Další hrozbu pak představuje i riziko vnímané inflace z pohledu občanů.

7.1. Ztráta autonomní měnové a kurzové politiky

Ztráta autonomní měnové a kurzové politiky spočívá ve ztrátě možnosti centrálních bank nakládat s nástroji měnové a kurzové politiky pro zmírnění následků tzv. asymetrických šoků, tedy nečekané negativní situaci, která má dopad jen na určité členy měnové oblasti, zatímco jiní členové zůstanou neovlivněni. Centrální banky tak přijdou o možnost regulovat následky za pomoci úpravy úrokových sazeb (resp. snížení úrokových sazeb, které podněcuje díky snížení nákladů k nákupu dalšího kapitálu a k navýšení osobní spotřeby) či měnového kurzu (resp. devalvací měny, která krátkodobě podporuje konkurenceschopnost tuzemských exportérů). Tyto nástroje představují důležité prostředky pro uchování makroekonomické stability, a proto přechod pod společnou měnu představuje z tohoto hlediska značný náklad pro přistupující stát.

7.2. Riziko vnímané inflace

Riziko vnímané inflace (= inflace, která je subjektivně pocíťována občany) lze vnímat z pohledu občanů jako obavu z nárůstu cen za zboží a služby, které přechod na novou společnou měnu provází. Ze zkušeností jiných členských zemí eurozóny se však jedná pouze o jednorázové zvýšení cen v individuálních sektorech obchodu, kde obchodníci využili této situace ke zdražení svých služeb. Nejedná se však o plošné zdražování, které by vedlo i ke zvýšení inflace. Samozřejmě záleží, jak této příležitosti využijí čeští obchodníci a poskytovatelé služeb. Na Slovensku při zavádění nové společné měny byl využit obecný zákon a Etický kodex pro zavedení eura jako ochrana proti neoprávněnému zvyšování cen. V ČR za tímto účelem již vznikl Národní plán

zavedení eura, který zdůrazňuje princip cenové neutrality při přechodu na eura a který i počítá s dílčími opatřeními, která by tomuto riziku měla čelit³⁸.

7.3. Zapojení do evropského stabilizačního mechanismu

Vzhledem k dluhové krizi, kterou eurozóna prochází, Evropská unie zavedla institucionální změny ve svém fungování, resp. zavedení Evropského stabilizačního mechanismu, který byl zaveden za účelem spolufinancování nápravných programů pro země, které čelí vážným makroekonomickým poruchám.

V případě, že Česká republika vstoupí do eurozóny, bude to pro ni znamenat nemalé náklady v podobě příslibeného kapitálu na ono spolufinancování.³⁹ Pro představu zmíním naše východní sousedy – Slovensko – a jejich celkový příspěvek do ESM ve výši 659 mil. EUR, který představuje proporcionálně 0,818 % celého ESM⁴⁰. Samozřejmě, že tuto povinnost musíme brát i z druhé strany, pokud bychom se my stali někdy v budoucnu jednou z ohrožených zemí, které budou potřebovat finanční pomoc, bude nám takový mechanismus více než k užtku. Vzhledem k dluhové zodpovědnosti ČR ve srovnání s některými státy eurozóny bych se přiklonil k názoru, že zapojení do ESM představuje pro ČR spíše nákladovou položku.

7.4. Další rizika

Mezi další rizika lze zmínit rozdílnou rychlost ekonomického růstu jednotlivých členských zemí, která může vést k přelévání kapitálu ze zemí s nižší produktivitou do zemí s vyšší produktivitou a tím destabilizovat celou měnovou unii. Mezi další rizika by se dala zařadit např. rozdílná efektivnost daňových systémů nebo rozdílné právní systémy. Dále můžeme spatřovat riziko např. různých preferencí mezi optimální kombinací míry inflace a nezaměstnanosti, či rozdílné fiskální politiky nebo rozdílné role odborů při vyjednávání o mzdách⁴¹.

---

³⁸ Ministerstvo financí ČR. *Náklady a rizika* [online]. 2013 © MFČR [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>.

³⁹ Ministerstvo financí ČR. *Náklady a rizika* [online]. 2013 © MFČR [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>.

⁴⁰ *European stability mechanism* [online]. 2015. [cit. 2015-10-21]. Dostupné z: <http://www.esm.europa.eu/about/governance/shareholders/index.htm>

⁴¹ MANDEL M., TOMŠÍK V. *Monetární ekonomie: v malé otevřené ekonomice*. Praha: Management Press, 2003. ISBN 978-80-726-1094-5.

8. Analýza vlivu zavedení společné měny na vybrané země

Praktická část této práce se zaměří na analýzu vlivu zavedení společné měny na vybrané členské státy EU, a to Německo, které přijalo euro v první vlně, a Řecko, které přistoupilo do eurozóny ve druhé skupině resp. v roce 2001, ale které je specifické tím, že zfalšovalo ekonomické výsledky země pro splnění konvergenčních kritérií.

V poslední části práce se pak zaměřím na potenciální dopady přijetí eura i pro Českou republiku, která zatím nesplnila všechna konvergenční kritéria, a kde výsledky posledních průzkumů ukazují, že více jak dvě třetiny občanů nemají o přijetí eura zájem. Je proto třeba zhodnotit, jaká pozitiva či negativa přijetí společné měny znamená nejen pro podnikatele a firmy či vlády, ale i pro samotné občany.

8.1. Německo

Německo je středoevropský stát, který se počtem obyvatel řadí na první místo v Evropské unii. Rozprostírá se na území od Alp až po Severní a Baltské moře. Již od svého opětovného sjednocení se Německo aktivně podílí na politickém a ekonomickém dění v rámci Evropské unie, dokazuje to i fakt, že se stalo jednou ze zakládajících zemí EU a patří do první skupiny zemí, které přijaly společnou měnu euro. Nadto je Německo známé jako ekonomický motor Evropy dosahující nejvyšších hodnot HDP.

8.1.1. Analýza hospodářské vývoje

Německo se stalo součástí eurozóny v roce 1999, euro do oběhu pak zavedlo 1. ledna 2002, na tzv. E-day, tedy v den, kdy se naplnila třetí etapa Hospodářské a měnové unie. Samotnému přijetí eura předcházela rozsáhlá informační kampaň s názvem „Euro-Zelt-Tour“, v rámci níž hlásali optimistické vize, které euro pro Německo přinese, a veškeré informace z hlediska zavedení eura do oběhu. Každá členská země si mohla mj. rozhodnout vlastní scénář, jak naloží s původní národní měnou, v případě Německa s německou markou. Přechodné období pro vyřazení marek z oběhu bylo stanoveno na šest měsíců, rozhodnutím Rady EU však byla lhůta nakonec zkrácena a Německo se zavázalo, že ukončí oběh původní měny do 28. února 2002.

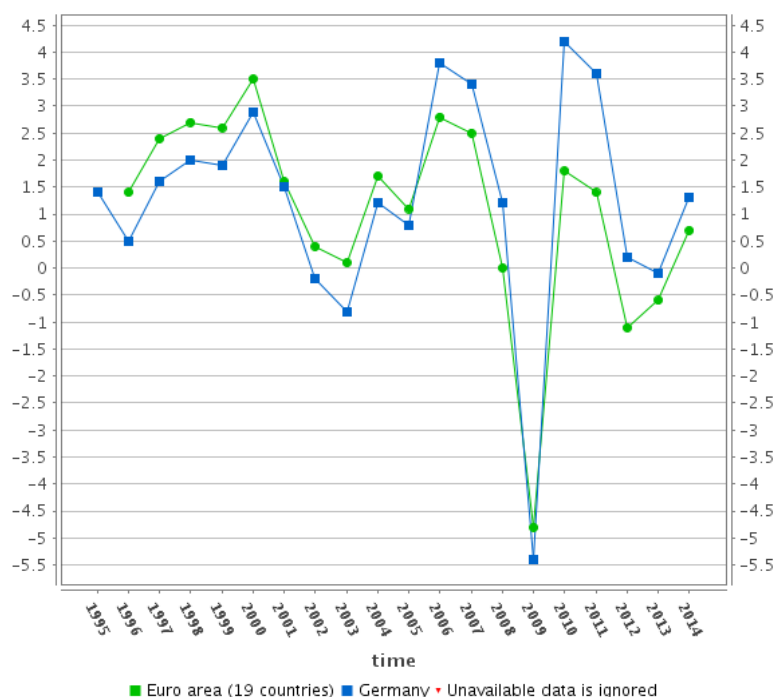
Vzhledem k náročnosti, kterou změna národní měny na společnou vyžadovala, vyvstaly obavy obyvatel z navýšení míry inflace, resp. zdražení cen za výrobky a služby. Tyto obavy se ale nakonec ukázaly jako neopodstatněné. Možnou příčinou

mohly být již zkušenosti Německa s měnovou unifikací z roku 1990, kdy se sjednotilo Západní a Východní Německo.

Hospodářský vývoj Německa po přijetí eura můžeme zanalyzovat za pomoci makroekonomických ukazatelů: HDP, inflace a platební bilance.

8.1.2. Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt Německa je viditelně značně závislý na exportu domácích artiklů do zahraničí, domácí poptávka po tuzemském zboží roste spíše pomalu. Dokazuje to i graf 1, který znázorňuje meziroční vývoj HDP v Německu v porovnání s ostatními členskými zeměmi eurozóny. Z grafu je patrné, že hospodářský růst země mezi lety 1995–2005 vykazoval menší dynamiku v porovnání s ostatními státy eurozóny. Členství v eurozóně však přineslo větší poptávku ze zahraničí po domácích produktech, došlo k nárůstu exportu, a tím i HDP Německa, které se poté vyvíjelo kromě finanční krize v letech 2008 a 2009 nadprůměrně.

Graf 1 – Meziroční nárůst HDP v % v Německu a ostatních zemích eurozóny v letech 1995 až 2014⁴²

⁴² Eurostat. *Real GDP per capita, growth rate and totals* [online]. 2015 © Eurostat [cit. 2015-06-09].

Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/graph.do?tab=graph&plugin=1&pcode=tsdec100&language=en&toolbox=data>.

Nárůst vzájemného zahraničního obchodu, coby hnacího motoru německé ekonomiky, dokazuje i tabulka 1, která znázorňuje vývoj mezinárodního obchodu v letech 1995 až 2014. Intenzita růstu exportu při udržitelné míře importu v letech 2002–2012 nahrává názoru, že tyto výsledky mohou do určité míry být i zásluhou vstupu do eurozóny.

Rok	Aktuální hodnoty		Poměr Export (+) import (-)	Nárůst/pokles v porovnání s předchozím rokem v %	
	export	import		export	Import
1995	383 232	339 617	+43 615	8,5	7,7
1996	403 377	352 995	+ 50 382	5,3	3,9
1997	454 342	394 794	+59 548	12,6	11,8
1998	488 371	423 452	+64 919	7,5	7,3
1999	510 008	444 797	+65 211	4,4	5,0
2000	597 440	538 311	+59 129	17,1	21,0
2001	638 268	542 774	+95 494	6,8	0,8
2002	651 320	518 532	+132 788	2,0	-4,5
2003	664 455	534 534	+129 921	2,0	3,1
2004	731 544	575 448	+156 096	10,1	7,7
2005	786 266	628 087	+158 179	7,5	9,1
2006	893 042	733 994	+159 048	13,6	16,9
2007	965 236	769 887	+195 349	8,1	4,9
2008	984 140	805 842	+178 298	2,0	4,7
2009	803 312	664 615	+138 697	-18,4	-17,5
2010	951 959	797 097	+154 863	18,5	19,9
2011	1 061 225	902 523	+158 702	11,5	13,2
2012	1 095 766	905 925	+189 841	3,3	0,4
2013	1 093 115	898 164	+194 950	-0,2	-0,9
2014*	1 133 541	916 636	+216 905	3,7	2,1

*Předběžné výsledky

Tabulka 1 – Vývoj exportu a importu Německa v letech 1995 až 2014 v milionech euro⁴³

8.1.3. Inflace

Inflace pro Německo představovala obávaný ekonomický ukazatel, proto se jej snaží držet již po několik desetiletí na co nejnižší úrovni. Dá se říci, že je inflace mezi konvergenční kritéria zařazena právě zásluhou německých politiků.

⁴³ Statistisches Bundesamt. *Foreign Trade, Overall development in foreign trade since 1950* [online]. 2014 © Statistisches Bundesamt (Federal Statistical Office) [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/NationalEconomyEnvironment/ForeignTrade/OverallDevelopment/Tables/OverallDevelopmentForeignTrade.pdf?__blob=publicationFile.

Míra inflace je v tomto případě měřena za pomoci CPI indexu (= Consumer Price Index, nebo také Indexu spotřebitelských cen). Ke stanovení cenové stability pro účely měnové politiky a pro účely mezinárodního srovnání se používá HICP (= Harmonizovaný index spotřebitelských cen). Podstatou obou indexů je vyjádření cenové hladiny jako průměrné úrovně cen spotřebního koše výrobků a služeb, který spotřebovává průměrná domácnost. Spotřební koš je tvořen několika sty položek, které vystupují jako reprezentanti a každý z nich má svou váhu. Váha je pak stanovena podílem výdajů na danou položku na celkových výdajích dané domácnosti. Hlavním rozdílem mezi těmito indexy je, že HICP je schopen bez duplicit stanovit hodnoty indexu pro uskupení zemí např. EU nebo eurozónu, kdežto CPI v této situaci slouží hlavně pro vyjádření domácí „národní“ spotřeby, protože je založený na výdajích residentů v ČR. Dalším rozdílem je, že do HICP se nezapočítávají ceny bydlení vlastníků bytů. Použití jednoho či druhého z indexů pro účely této práce je ve své podstatě nerozhodující, protože hodnoty indexu CPI a HICP se neliší vůbec nebo jen o jednu desetinu procenta.

V Německu tvoří nejvýznamnější kategorie v indexu spotřebitelských cen bydlení, voda, elektřina, plyn a jiná paliva (31 % z celkového obsahu koše), doprava (13 %), rekreace (12 %) a potraviny a nealkoholické nápoje (10 %). Index zahrnuje také ostatní zboží a služby (7 %), oděvy a obuv (5 %) a zdravotnictví (4 %). Zbývajících 8 % z indexu se skládá ze zařízení a vybavení domácnosti, komunikací a ubytovacích a stravovacích služeb.

Jak je patrné i z grafu 2, míra inflace Německa se po vstupu do eurozóny v roce 2002 mírně zvýšila, z 1,51 % z konce roku 2001 na 2,08 % na začátku roku 2002, nicméně i přesto si Německo drží inflaci pod průměrem Evropské unie. Nepotvrdily se tak obavy obyvatel z nadměrného zdražení cen za výrobky a služby, které přechod pod společnou měnu ohrožoval. V současné době se pohybuje na hladině 0,7 %, kdy došlo k mírnému nárůstu z 0,5 %, které způsobil pokles cen energií a naopak vzestup cen potravin a služeb.⁴⁴

---

⁴⁴ Trading Economics. *German inflation rate* [online]. 2015© Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/germany/inflation-cpi>.

Graf 2 – Míra inflace Německa a eurozóny v letech 1995–2015

8.1.4. Veřejný dluh a deficit

Míra veřejného dluhu je dalším sledovaným kritériem v rámci Maastrichtských kritérií, monitoruje chování vlády, resp. její investice a spotřebu jako součást HDP. Výše dluhu je ovlivňována dvěma faktory, saldem státního rozpočtu a tempem růstu hrubého domácího produktu. Míru veřejného dluhu sledují zejména investoři, kteří tak monitorují schopnost země splácet svůj dluh, což ovlivňuje i nákupní ceny a výnosy vládních dluhopisů. Německo si drží průměrnou hodnotu 66,73 % k HDP za období let 1995–2014. Nejvýraznějšího poměru veřejného dluhu k HDP pak dosáhla v roce 2010, kdy činil 80,3 %, to však bylo způsobeno celosvětovým finančním kolapsem, který se podepsal na míře veřejného dluhu k HDP všech států EU. Kromě tohoto výkyvu však Německo míru veřejného dluhu opět drží pod průměrem eurozóny. Zasluhu za těmito výsledky má mj. i Pakt stability a růstu resp. Fiskální pakt, který má za úkol bránit prudkému nárůstu veřejného dluhu a též zavádí sankce za nedodržení pravidel (viz graf 3).

Graf 3 – Poměr veřejného dluhu k HDP Německa a Evropské unie v letech 1995–2015 v %⁴⁵

Co se týká vládního deficitu, zde Německo v 2001 až 2005 neplnilo toto kritérium stejně, jak vstupem do eurozóny neplnilo konvergenční kritérium ve výši 3 % a muselo přijmout stabilizační program, aby se požadované míře přiblížilo, viz tabulka 2.

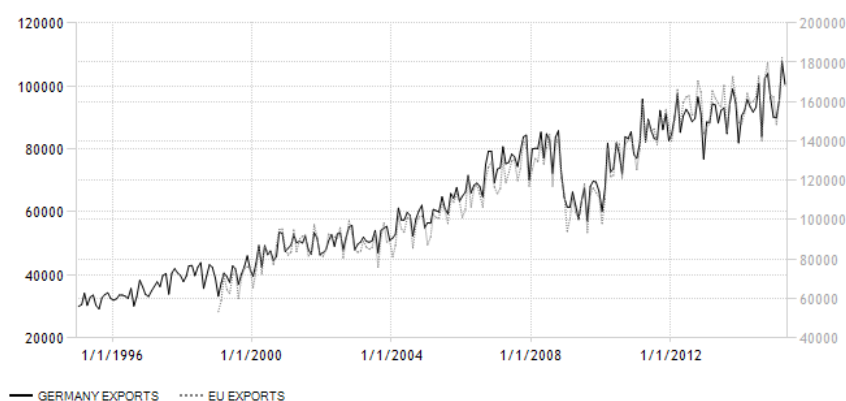
Rok	Míra vládního deficitu v % k HDP
1995	-9,3 %
1996	-3,4 %
1997	-2,8 %
1998	-2,4 %
1999	-1,5 %
2000	1,0 %
2001	-3,1 %
2002	-3,9 %
2003	-4,1 %
2004	-3,7
2005	-3,3
2006	-1,5
2007	0,3
2008	0
2009	-3,0
2010	-4,1
2011	-0,9
2012	0,1
2013	0,1

Tabulka 2 – Míra vládního deficitu v % k HDP v letech 1995–2013

⁴⁵ Trading Economics. *Germany Government Debt to GDP* [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/germany/government-debt-to-gdp>.

8.1.5. Platební bilance

V neposlední řadě je třeba zhodnotit i makroekonomický ukazatel – platební bilanci, tedy souhrn peněžních toků mezi Německem a zahraničím. Platební bilance Německa se od přijetí eura stabilně zvyšovala, zatímco v roce 2002 činila 42,6 milionů EUR, v roce 2013 to již bylo 205,9 milionů EUR. Stabilní vývoj exportu Německa je znázorněn v grafu 4.

Graf 4 – Vývoj exportu v Německu a eurozóně v letech 1995–2015 v milionech EUR⁴⁶

Může za to odstranění kurzového rizika a transakčních bariér, které usnadnily zahraniční spolupráci s ostatní členskými státy eurozóny a které rovněž zapříčinily i větší příliv zahraničních investic. Obchodní vztahy Německa s okolními zeměmi jsou natolik pevné, že ani finanční krize v letech 2008 a 2009, která výrazně postihla eurozónu jako takovou, příliš neovlivnila vývoj platební bilance Německa.

Německo je především silným vývozcem automobilů – 17 % z celkového vývozu (Opel, Volkswagen,...), a strojů a zařízení (15 %), dále chemických výrobků (10 %), hardware a elektronického vybavení (8 %). Naopak, je zemí závislou na fosilních palivech, tedy na pohonných hmotách a rovněž dováží náhradní díly.

⁴⁶ Trading Economics. *Germany Exports* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/germany/exports>.

Hlavními partnery Německa jsou Nizozemí, Francie, Velká Británie v rámci EU a dále pak Čína a USA.

Dalším zdrojem příjmů Německa jsou přímé zahraniční investice. Historicky největší míra přímých zahraničních investic byla Německu poskytnuta v roce 2000, kdy obdrželo 140.457,80 milionů EUR. V březnu 2015 činila míra PZI 9.537 milionů EUR viz graf 5.

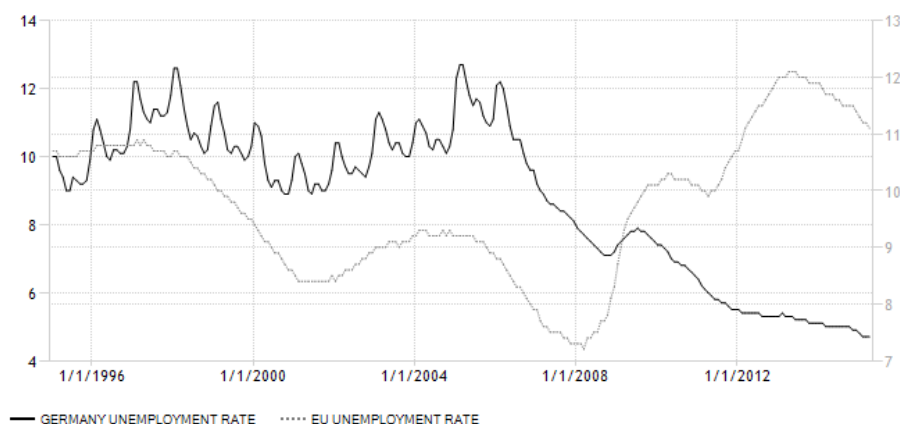
Graf 5 – Míra přímých zahraničních investic do Německa v letech 1995–2015 v milionech EUR⁴⁷

8.1.6. Míra nezaměstnanosti

Po sjednocení Německa byla země vystavena velmi silnému tlaku, který způsobily rozdíly mezi západní a východní částí země. Zatímco podniky a firmy na východě byly značně technicky neefektivní a zastaralé a zaměstnanci byli ve většině případů nedostatečně kvalifikovaní, na západě panovala situace opačná.

I když se německá vláda snažila dohnat rozdíly za pomoci rozsáhlých investic, velký počet společností přesto krachoval, a tak došlo i k nárůstu nezaměstnanosti, v roce 1997 činila dokonce 9,7 %. Po reformě sociálního systému se situace stabilizovala a nyní se míra nezaměstnanosti pohybuje okolo 4,7 %. Svě díky si však zaslouží rovněž i příliv zahraničních investic resp. výstavba, zakládání nových podniků a nové pracovní příležitosti. Německu se tedy podařilo pozvolně snižovat míru nezaměstnanosti, viz graf 6.

⁴⁷ Trading Economics. *Germany Foreign Direct Investment* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/germany/foreign-direct-investment>.

Graf 6 – Míra nezaměstnanosti v Německu a eurozóně v letech 1995–2015 v %⁴⁸

Pokud tedy zhodnotíme důsledky vstupu Německa do eurozóny, můžeme říci, že byl tento krok velmi pozitivním, velkou roli však lze přiřadit faktu, že Německo mělo již před vstupem do eurozóny zkušenosti s přechodem na jinou měnu, a to v rámci sjednocení Západního a Východního Německa. Dalším důležitým faktorem je, že Německo je zemí s bohatou průmyslovou základnou a velkou orientací na vývoz tuzemských produktů. Právě díky odstranění ekonomických bariér získává Německo více ekonomických příležitostí a dosahuje příznivějších výsledků v oblasti vývozu.

Samozřejmě vše má své pro i proti. Členství v eurozóně s sebou nese i závazky, např. v podobě Paktu stability a růstu, a rovněž i rizika, pokud se například jedna z členských zemí nachází ve finanční krizi, ne-li přímo na pokraji bankrotu, její situace ohrožuje i okolní země nacházející se v tom samém společenství. To s sebou následně nese riziko účasti na již výše zmíněném spolufinancování zadluženosti.

8.2. Řecko

Řecko, jinak zvané Helénská republika, je jihoevropský stát rozkládající se ve Středozemním, Egejském, Thráckém, Krétském a Jónském moři. Většinu území tvoří ostrovy či pohoří, proto má vcelku limitované podmínky pro rozvoj zemědělského sektoru, ba ani nemá silnou průmyslovou základnu. Příjmy státního rozpočtu Řecka jsou tvořeny více jak ze dvou třetin sektorem služeb. Největší zdroje příjmů představuje cestovní ruch a námořní doprava. Dalšími odvětvími řeckého hospodářství jsou pak maloobchod, velkoobchod a pohostinství. Řecko se pyšní největší námořní flotilou v Evropě. Hlavními vývozními partnery jsou Německo, Turecko a Itálie. Naopak, nejvíce Řecko dováží produkty z Ruska, Německa a Itálie.

⁴⁸ Trading Economics. Germany Unemployment Rate. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/germany/unemployment-rate>.

Řecko již po několik desetiletí (ne-li staletí) trpí špatným hospodařením vlády a nekonečně trvajícím zadlužováním země do obrovských rozměrů. Tato země je unikátní i tím, že za posledních dvě stě let zbankrotovala hned pětkrát. V současné době činí veřejný dluh až 177 % HDP. Proto není ani překvapením, že za účelem zařazení se mezi členské země eurozóny, musela zfalšovat ekonomické výsledky o hospodaření země.

8.2.1. Analýza hospodářské vývoje

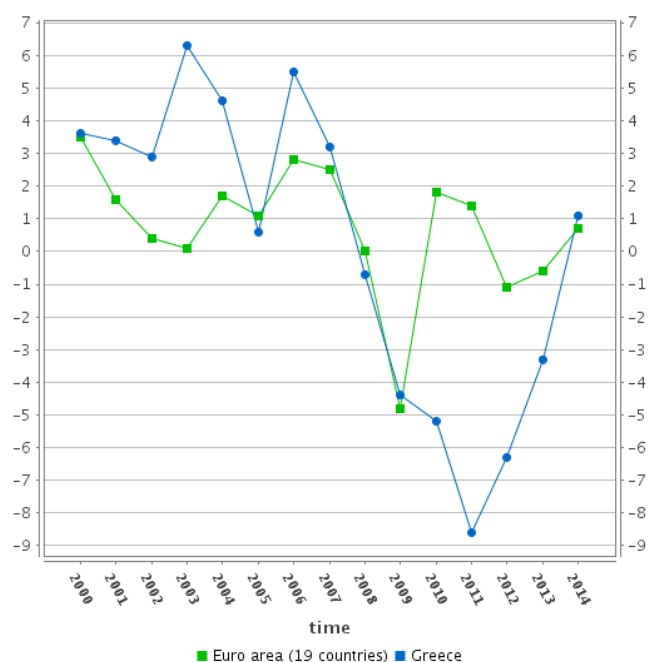
Řecko je členem Evropské unie od roku 1981, součástí eurozóny se pak stalo v roce 2001, předtím si však prošlo značně trnitou cestou. Již přístupová jednání o členství v EU byla značně komplikovaná kvůli ekonomické situaci této země, oficiální žádost o přijetí do Společenství podalo již v roce 1975, ale členem se stalo až po šesti letech. Ani žádost o přijetí do eurozóny nebyla snadná. Řecko mělo velký problém s plněním Maastrichtských kritérií, která jsou nutná pro úspěšný vstup do eurozóny. Podmínky splnila na poslední chvíli, a jak se později ukázalo, pouze díky falzifikaci finančních statistik (tzv. „kreativnímu účetnictví“). Ekonomickým vývojem Řecka před vstupem do eurozóny a po přijetí eura se budou zabývat následující kapitoly opět z pohledu makroekonomických ukazatelů – HDP, inflace, platební bilance a míry nezaměstnanosti.

8.2.2. Hrubý domácí produkt

Jak už bylo výše řečeno, hrubý domácí produkt Řecka je tvořen téměř ze čtyř pětin sektorem služeb (cestovní ruch tvoří cca 15 % HDP). Sektor zemědělství naproti tomu vzhledem ke geografickým podmínkám tvoří pouze 4 % HDP (zaměřuje se zejména na pěstování citrusů, oliv, výrobu olivového oleje či hrozin nebo tabákových výrobků). Hospodaření země je tedy plně závislé na tomto odvětví, resp. na cestovním ruchu a námořní dopravě, je proto logické, že je jeho vývoj velmi citlivý nejen na ekonomickou, ale zvláště i politickou situaci v zemi i v jejím okolí, které značně ovlivňují příliv investic a financí do státní kasy.

Řecká ekonomika značně utrpěla nástupem vojenské diktatury pod vedením Georgiose Papadopolose, která padla až v roce 1974. Za jeho vlády však došlo k výrazné občanské a ekonomické destabilizaci. Nově ustanovené vlády se snažily provést restrukturalizaci ekonomiky a reformy, které nastartují ekonomiku země.

Problémem všech řeckých vlád, které se dosud v čele země vystřídaly, je vysoká korupce, resp. klientelismus. Průměrná výše HDP Řecka za období od roku 1960 do roku 2013 činí 101,17 miliard USD, rekordního minima dosáhlo v roce 1960, kdy výše HDP činila neuvěřitelné 4,4 miliardy USD, naopak rekordního maxima dosáhlo v roce 2008, kdy byla výše 341,6 miliard EUR⁴⁹. Od té doby však výše HDP stabilně klesala až do roku 2010, kdy se Řecko dostalo do takových potíží, že mu hrozilo vyhlášení státního bankrotu, bylo proto nuceno požádat o úvěr, který mu EU a MMF poskytly ve výši 110 miliard EUR pod příslibem realizace úsporných opatření a efektivních reforem, to ale ekonomickou hrozbu odvrátilo pouze dočasně, viz graf 7.

Graf 7 – Meziroční nárůst HDP v % v Řecku a ostatních zemích eurozóny v letech 2000 až 2014⁵⁰

HDP na obyvatele činí v současné době 18.146,26 USD, jen pro porovnání s výše analyzovaným Německem, kde činí tento ukazatel 38.292 USD na obyvatele. Ekonomická zaostalost je zde zjevná. Bližší data k vývoji HDP v Řecku jsou v tabulce č. 3.

⁴⁹ Trading Economics. *Greece GDP 1960-2013* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]- Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/gdp>.

⁵⁰ Eurostat. *Real GDP per capita, growth rate and totals* [online]. 2015 © Eurostat [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/graphPrint.do?tab=graph&pcode=tsdec100&language=en&plugin=1>.

Rok	Velikost HDP (v miliardách USD)	Velikost HDP na obyvatele (v USD)	Roční tempo růstu HDP (v %)
2001	124,4	18.040,57	4,250 %
2002	129,8	18.738,92	3,625 %
2003	146,1	19.327,03	3,125 %
2004	192,9	20.411,49	6,525 %
2005	228,0	21.230,91	4,900 %
2006	240,1	21.642,26	0,900 %
2007	261,7	22.762,32	5,825 %
2008	305,4	23.493,23	3,550 %
2009	341,6	23.393,58	-0,400 %
2010	321,0	22.658,50	-3,250 %
2011	294,2	21.603,27	-5,300 %
2012	289,8	20.122,75	-10,225 %
2013	248,4	18.771,03	-9,106 %
2014	241,7	18.146,26	-3,925 %

Tabulka 3 – Vývoj HDP v Řecku v letech 2001–2014⁵¹

Dle analyzovaných hodnot lze říci, že vstup Řecka do eurozóny byla jakási záchrana před utonutím, resp. státním bankrotem. Díky finančním příležitostem, které přijetí společné měny přineslo, nehledě na finanční pomoc v podobě úvěrů, došlo k ekonomické obživě země až do finanční krize, která zasáhla v roce 2008 a 2009 nejen Řecko, ale i ostatní vyspělé země Evropy. V 1. čtvrtletí roku 2015 zaznamenalo tempo růstu opět černá čísla, a to 0,2 %.

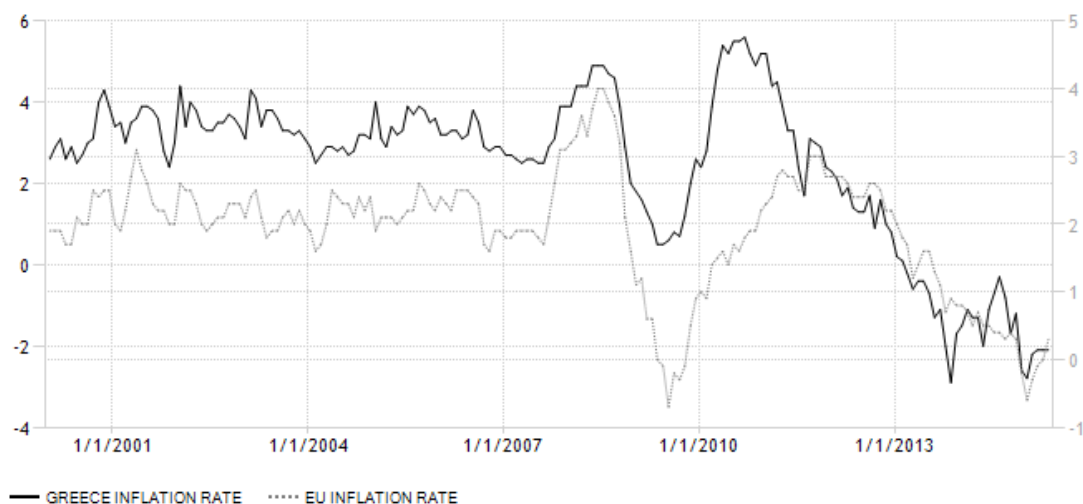
8.2.3. Inlace

Inlace, coby jedno z Maastrichtských kritérií, které Řecko muselo splnit před vstupem do eurozóny, představovalo pro tuto zemi první z řady překážek. Řecko se totiž řadí mezi země, které mají s vysokou mírou inflace dlouhodobé problémy. Historického maxima dosáhla v roce 1974, kdy padla vojenská junta, a tehdy míra inflace činila 33,7 %. Od té doby činila průměrná míra inflace 8,91 %. V současné době se Řecko však potýká s opačným jevem, dezinflací, v letošním roce zaznamenala pokles na -2,1 %, viz graf č. 8⁵².

⁵¹ Trading Economics. *Greece GDP Annual Growth Rate* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/gdp-growth-annual>.
Trading Economics. *Greece GDP Per Capita* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/gdp-per-capita>.

Trading Economics. *Greece GDP* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/gdp>

⁵² Trading Economics. *Greece Inflation Rate*. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/inflation-cpi>.

Graf č. 8 – Vývoj inflace v % v Řecku a v eurozóně v letech 2000–2015⁵³

Samotné přijetí eura dočasně vyvolalo navýšení inflace, které však nemělo výrazné následky do zdražování cen za výrobky a služby. Jak ukazuje graf 9, míra inflace se pohybovala v prvních třech letech po vstupu do eurozóny mezi 2,5 až 4,5 %.

Graf 9 – Míra inflace v Řecku v letech 2001–2003 v %⁵⁴

Přijetí eura pomohlo Řecku, i když pouze dočasně, dostat míru inflace na takovou úroveň, která stabilně zvyšovala ceny za výrobky a služby v souladu s ekonomickým

⁵³ Trading Economics. *Greece Inflation Rate*. [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/inflation-cpi>.

⁵⁴ Trading Economics. *Greece Inflation Rate*. [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/inflation-cpi>.

vývojem země, ale zároveň aby již nedosahovala extrémní výše, která by znamenala reálné snížení hodnoty peněz a nejistotu ohledně následujícího vývoje.

8.2.4. Veřejný dluh a deficit

Řecko je jedním ze států, které Maastrichtská kritéria nesplnila přímo, ale pouze se jejich hodnotě přiblížilo. V takovém případě však daná země musí na základě Deklarace rady ECOFIN, která byla výstupem ze zasedání 1. 5. 1998, vypracovat podrobný stabilizační program, jehož cílem je snížení všech požadovaných ukazatelů směrem ke splnění Maastrichtských kritérií. Tabulka 4 názorně ukazuje hodnoty poměru veřejného dluhu k HDP a míry vládního deficitu Řecka.

Rok	Řecko	
	Poměr veřejného dluhu k HDP (v %)	Vládní deficit
2002	103,7 %	-4,5 %
2003	101,7 %	-4,8 %
2004	97,4 %	-5,6 %
2005	98,6 %	-7,5 %
2006	100 %	-5,2 %
2007	106,1 %	-5,7 %
2008	105,4 %	-6,5 %
2009	112,9 %	-9,8 %
2010	129,7 %	-15,7 %
2011	146 %	-11,1 %
2012	171,3 %	-10,2 %
2013	156,9 %	-8,7 %
2014	175 %	-12,3 %

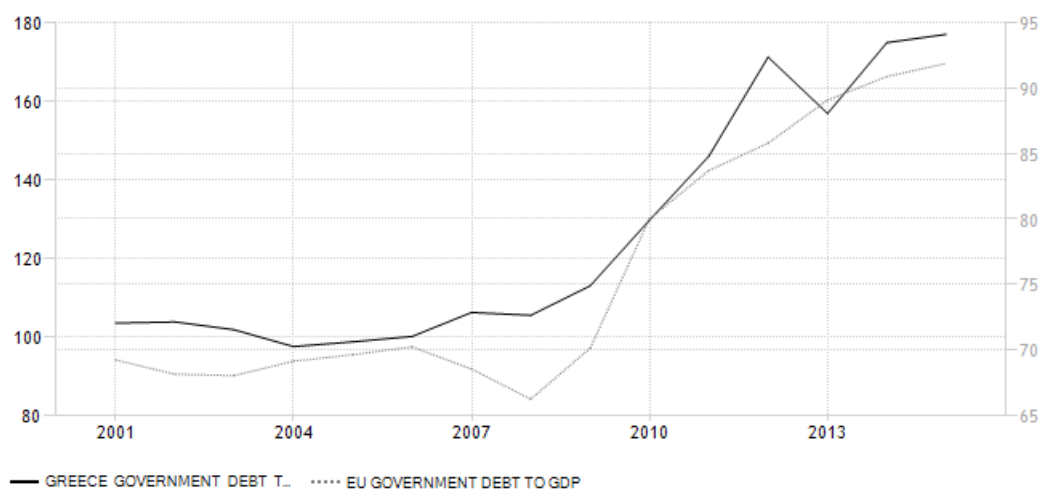
Tabulka 4 – Poměr veřejného dluhu k HDP a státního deficitu Řecka v letech 2002 až 2014 v %⁵⁵

Z tabulky 4 je evidentní, proč musela řecká vláda falšovat ekonomická data, jelikož by podle skutečných hodnot nemohla být součástí eurozóny. Pravda je taková, že pochyby o přijetí Řecka do eurozóny panovaly již dříve, ale po zveřejnění tohoto skandálu Unie zahájila proti Řecku řízení, v rámci kterého ho vyzvala ke krokům, které sníží rozpočtový deficit a splní veškerá kritéria. Uvažovalo se rovněž i o uvalení sankcí,

⁵⁵ Trading Economics. *Greece Governemnt Budget*. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/government-budget>.

či pozastavení možnosti čerpat ze strukturálních fondů EU, ze všech druhů sankcí však bylo nakonec upuštěno.

Tento až příliš liberální postoj věřitelů ze strany Unie rovněž vedl k tomu, že Řecko, nemajíce důvod k obavám z protipatření věřitelů, nadále čerpalo úvěry, aniž by je řádně splácelo či vůbec mohlo splácet. Tak došlo ke stále narůstajícímu poměru veřejného dluhu k HDP na současných 177,1 %, jak ukazuje i graf 10. Situace je o to smutnější, že přijatá finanční pomoc nebyla využita efektivně (řecká vláda nebyla schopna reformovat) a už dnes se ukazuje, že nepřinesla žádné viditelné ovoce.

Graf 10 – Vývoj poměru veřejného dluhu k HDP v % v Řecku a v eurozóně v letech 2000–2015⁵⁶

8.2.5. Platební bilance

Jak už bylo výše řečeno, hospodářské zázemí Řecka není na příliš vyspělé úrovni, ať už kvůli geografické poloze, či nerovnoměrnému rozložení průmyslové výroby okolo hlavního města. To ji předurčuje mezi skupinu členských zemí, které vzhledem k velikosti její ekonomiky přispívají do společného rozpočtu EU méně, než dostávají. Například v roce 2013 činil příspěvek Řecka do EU 1,794 miliardy EUR, naopak od EU obdrželo 7,215 miliard EUR⁵⁷.

Zápornou platební bilanci rovněž způsobuje i výrazná míra importu vůči exportu. Mezi hlavními artikly, na kterých je Řecko závislé, jsou paliva, která tvoří až

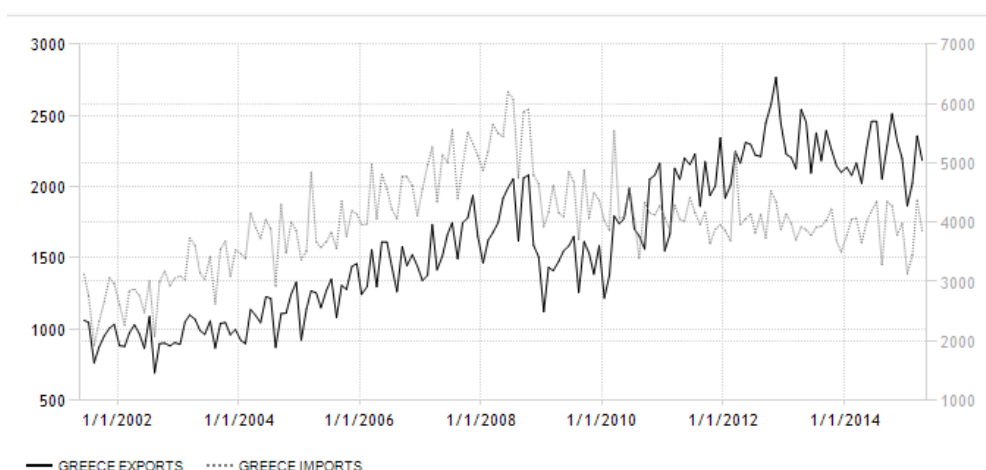
⁵⁶ Trading Economics. *Greece Government Debt to GDP*. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/government-debt-to-gdp>.

⁵⁷ Europa.eu. *Řecko* [online]. 2015 © Europa.eu [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/greece/index_cs.htm.

34 % z celkového dovozu, dále pak stroje a dopravní prostředky (14 % z celkového dovozu) a chemikálie (13 % z celkového dovozu).

Naopak mezi hlavní vývozní artikly Řecka se řadí tabákové výrobky, citrusové plody, olivy a olivový olej. V dubnu 2015 zaznamenalo Řecko zápornou bilanci obchodu ve výši 1.663,7 milionů EUR, v roce 2008 přitom výše deficitu dosahovala 4.209,2 milionů EUR. Pokrok v poměru vývozu a dovozu se tedy v posledních letech, od finanční krize, mírně zlepšuje, viz graf 11⁵⁸.

Graf 11 – Porovnání exportu a importu Řecka v letech 2001–2015⁵⁹

8.2.6. Míra nezaměstnanosti

Řecko se řadí mezi země, které mají již dlouhodobě problémy s vysokou mírou nezaměstnanosti. Od roku 1998 dosud se průměrná míra nezaměstnanosti pohybuje ve výši 14,94 %, rekordní výše dosáhla v roce 2013 ve výši 28 %, nejnižší úrovně dosáhla v roce 2008, a to ve výši 7,3 %⁶⁰.

Mezi základní faktory ovlivňující tak alarmující výši nezaměstnanosti, je zejména nerovnoměrné rozložení průmyslové výroby okolo hlavního města Athény, dále pak úsporná opatření řecké vlády, vládní škrty i škrty v soukromém sektoru. Nestabilní ekonomická situace Řecka rovněž odrazuje investory k výstavbě nových podniků a tvorbě nových pracovních míst. V neposlední řadě je třeba zmínit i řecký

⁵⁸ Trading Economics. *Greece Balance of Trade*. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/balance-of-trade>.

⁵⁹ Trading Economics. *Greece Balance of Trade*. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/balance-of-trade>.

⁶⁰ Trading Economics. *Greece Unemployment Rate* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/unemployment-rate>.

sociální systém, který byl až dosud velmi atraktivní z pohledu nezaměstnaných, a tak je nevedl k efektivnímu hledání nového zaměstnání.

V současné době (v dubnu 2015) se míra nezaměstnanosti pohybuje na 25,6 %, je tak nejvyšší z celé EU. Překonala i Španělsko s 23,4 %, nebo Chorvatsko a Kypr s 16 %. Z grafu 12 lze ale mj. říci, že míra nezaměstnanosti v Řecku a ostatních jižních státech Evropy ovlivnila i celkový vývoj nezaměstnanosti v EU, resp. jeho vzestup.

Graf 12 – Vývoj míry nezaměstnanosti v % v Řecku a v eurozóně v letech 2000–2015⁶¹

Celkově lze zhodnotit, že přistoupení Řecka do eurozóny bylo pro tuto zemi více než přínosné. Díky přijetí společné měny došlo k urychlení stabilizace ekonomického a politického systému, společná měna eliminovala měnové výkyvy, jelikož byla hodnota drachmy pevně ukotvena k euru. Bohužel, díky přílivu nových finančních prostředků, mohla řecká vláda pokračovat ve své nezodpovědné fiskální politice, která vyústila dnešní dluhovou krizí.

⁶¹ Trading Economics. *Greece Unemployment Rate*. [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/unemployment-rate>.

9. Možné vlivy zavedení společné měny v České republice

9.1. Cesta České republiky k HMU

Česká republika se podpisem Smlouvy o přistoupení k EU, která vstoupila v platnost 1. května 2004, stala součástí rozsáhlé mezinárodní organizace, jejíž politika podle Maastrichtské smlouvy z roku 1992 v sobě zahrnuje tři pilíře. Hlavní cíle Evropského společenství (ES), jako prvního ze základních pilířů, by se daly shrnout jako vytvoření společného jednotného vnitřního trhu, ekonomická integrace členských států a následné vytvoření HMU. Česká republika se tedy podle čl. 4 Smlouvy o přistoupení k EU⁶² účastní třetí etapy HMU. Vztahuje se na ni však výjimka ve smyslu čl. 122 Smlouvy o ES⁶³. Nejedná se tedy o výjimku opt-out, kterou si vyjednaly Velká Británie a Dánsko.

Před oficiálním vstupem ČR do EU ovšem předcházelo období tzv. předvstupní fáze, která se vyznačovala plněním kodaňských kritérií a formulovala perspektivu jednotné měny a budoucí hospodářské integrace. Oficiálně tedy integrační snahy ČR o vstup do EU započaly 1. února 1995, kdy vstoupila v platnost Evropská dohoda. V této fázi prostřednictvím tehdejší vlády Václava Klause Česká republika podala přihlášku ke členství v EU dne 17. ledna 1996. Proces přípravy byl spuštěn podle právního rámce Přístupového partnerství. Česká republika začala každoročně vyhotovovat dokumenty „Národní program přípravy ČR na členství v EU“ v letech 1998–2001. Proces před přípravy byl taktéž kontrolován ze strany EU prostřednictvím každoročních „Pravidelných zpráv o pokroku kandidátských zemí v přípravách na členství v EU“. Na summitu konaném v Kodani 12. a 13. prosince 2002 byla oficiálně ukončena předvstupní fáze vstupu ČR do EU. Poslední zprávu tzv. „Souhrnnou monitorovací zprávu o přípravách České republiky na členství v EU“ vyhotovila Komise 5. listopadu 2003. Ta prezentovala návrh o rozšíření EU o nových 10 členů včetně ČR, který byl později naplněn podpisem Přístupové smlouvy 1. května 2004. Tím se ČR zavázala nejenom k plnění maastrichtských konvergenčních kritérií, ale i k užší hospodářské integraci a budoucímu přijetí jednotné společné měny.

⁶² Právo EU a související dokumenty. *EUR-lex* [online]. 2003 © European Commission [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:12003T/TXT>

⁶³ čl. 122, odst. 3 „Výjimka uvedená v odstavci 1 znamená, že se na dotyčný členský stát nepoužijí následující články: čl. 104 odst. 9 a 11, čl. 105 odst. 1, 2, 3 a 5, články 106, 110, 111 a čl. 112 odst. 2 písm. b).“ (viz příloha BP)

První oficiální termín zavedení společné měny se objevil ve společném dokumentu Ministerstva financí (MFČR), Ministerstva průmyslu a obchodu a ČNB, tj. „Strategie přístupu ČR k eurozóně“ z roku 2003. V tomto dokumentu je uvedeno, že přijetí společné měny by se dalo očekávat v horizontu let 2009–2010, ovšem za předpokladu řádného plnění maastrichtských konvergenčních kritérií, dostatečné hospodářské sladěnosti s eurozónou a konsolidace veřejných financí. Tento dokument dále shledává pobyt v kurzovém režimu ERM II rizikovým, a pro ČR proto doporučuje setrvat v tomto režimu jen minimální možnou dobu, tedy 2 roky.

Od vstupu ČR do EU byl taktéž zahájen tzv. Konvergenční program, který každoročně vypracovává MFČR. Jeho úkolem je příprava na zavedení společné měny s ohledem na konvergenční kritéria. Rovněž upřesňuje střednědobé strategické vládní cíle, zejména tak v oblastech rozpočtové politiky a veřejných financí.

Dne 23. listopadu 2005 vláda rozhodla na základě vládního usnesení č. 1510 učinit institucionální kroky vedoucí k přípravám na zavedení společné měny. Takto vznikla instituce Národní koordinační skupina (NKS), která spadá pod MFČR. Jedná se o skupinu, v jejímž čele stojí národní koordinátor pro zavedení eura a zástupci Ministerstva financí, Ministerstva průmyslu a obchodu, ČNB, Úřadu vlády, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti. Náplň a funkce NKS jsou dány jejím statutem. Tento dokument do aktivit NKS deleguje následující činnosti:

- *„vymezení obsahu a struktury procesu zavedení eura v České republice a řízení tohoto procesu;*
- *vytvoření pracovních skupin pro jednotlivé oblasti problematiky zavedení eura v České republice a kontrola jejich činnosti;*
- *vypracování a realizace Národního plánu zavedení eura v České republice včetně z toho vyplývající koordinace všech legislativních, technickoorganizačních a institucionálních opatření;*
- *rozšiřování a komunikační využívání existujících analýz přínosů a dopadů zavedení eura pro Českou republiku;*
- *vypracování a schválení komunikační strategie;*
- *aktivní získávání zkušeností z těch evropských zemí, které již euro přijaly nebo jsou v procesu jeho přijetí;*

- vypracování podkladů za účelem pravidelného informování vlády o činnosti NKS.⁶⁴

Dne 25. října 2006 byl schválen vládním usnesením č. 1200 dokument “Volba scénáře zavedení eura v České republice”. Na základě jednomyslného doporučení všech zástupců NKS vláda schválila scénář jednorázového přechodu na euro, tzv. Big bang scénář. Ten spočívá v jednorázovém zavedení eura pro hotovostní i bezhotovostní platební styk viz obrázek 5 níže.

Obrázek 5 – Scénář přijetí eura⁶⁵

Schválení scénáře zavedení eura bylo důležitým postupem a předlohou zpracování Národního plánu pro zavedení eura v dubnu 2007.

V srpnu téhož roku proběhla aktualizace dokumentu ČNB a MFČR „Strategie přistoupení České republiky k eurozóně“, který tvoří strategický plán ČR k přijetí společné měny. Na základě tohoto strategického plánu se také pravidelně vyhotovuje dokument “Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou“. Tento dokument každoročně (od roku 2005) zkoumá, jaké míry pokroku je dosaženo ve vytváření podmínek po přijetí společné měny a zdali je možné stanovit další termín zavedení společné měny. Aktualizaci tohoto strategického dokumentu si vyžádala skutečnost, že ČR se neúčastnila mechanismu ERM II v původním plánovaném termínu, jelikož se nacházela v „řízení

⁶⁴ Statut NKS. Zavedení eura v České republice [online]. 2013 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/statut-nks>.

⁶⁵ Ministerstvo financí ČR. Scénář přijetí eura. [online]. 2013 © MFČR [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>.

o nadměrném schodku (EDP)“. Z toho důvodu bylo zřejmé, že ČR nemůže splnit původní navržený termín horizontu let 2009–2010 pro přijetí společné měny. Ve strategickém dokumentu nebyl dále doporučený žádný další konkrétní termín přijetí společné měny. Dále se dokument odkazuje na výše zmíněné každoroční vyhodnocovací zprávy ČNB a MFČR.

9.2. Vliv na podnikatelský sektor

Eurozóna nabízí pro český podnikatelský sektor velmi atraktivní a stabilní prostředí jednotného měnového území. Tato vzájemná ekonomická a geografická propojenost může mít za následek růst tuzemského podnikatelského sektoru. Od vstupu do eurozóny si čeští podnikatelé slibují uvolnění od vlivu kurzových výkyvů, resp. uvolnění od rizika kurzových ztrát. Se zavedením společné měny také vznikne pro podnikatele výhoda v podobě domácí mezinárodní měny, která je lépe směnitelná i mimo oblast eurozóny.

9.3. Vliv na obyvatelstvo

Podle oficiálního stanoviska národního koordinátora pro zavedení eura v ČR přinese pro spotřebitele jednotná měnová oblast určité výhody. Na příkladech zahraničních zemí, které euro přijaly už v minulosti, se ukázalo, že mezi spotřebiteli panuje obecně spokojenost s novou měnou.

Ta se týká zejména snazšího porovnávání cen na zahraničních trzích. Spotřebitelé si na novou měnu poměrně rychle zvykají a dokáží se orientovat v jejich cenách bez zbytečného přepočítávání na předešlou domácí měnu. Z toho plyne hlavní přínos pro spotřebitele, kteří kupují na zahraničních trzích nebo na internetu.

Jeden z největších přínosů pro spotřebitele je, že před cestou do zahraničí odpadne potřeba směny peněz, a tím i náklady s tím spojené. V rámci jednotné měnové oblasti bude taktéž výhodněji realizován bezhotovostní platební styk, ve smyslu propojování a přibližování finančních trhů a dodržování jednotné výše bankovních poplatků. Euro představuje v současné době velmi stabilní a silnou měnu a výborně plní funkci uchovatele hodnoty po celém světě.

9.4. Vliv na ekonomický růst ČR

Ekonomický růst, tedy vývoj hrubého domácího produktu, je monitorován a hodnocen podle několika faktorů: produktivitou výrobních faktorů, které ovlivňují strukturu ekonomiky a technologický pokrok, který je rovněž motorem ekonomiky. Přijetí společné měny představuje výrazný zásah do ekonomické struktury, který může v dlouhodobém horizontu mít vliv i na kvalitu života v tuzemsku. Samozřejmě že cílem jak eurozóny, tak i ČR je zvyšování ekonomické úrovně země, nicméně otázka zní: „Bude mít přijetí eura pozitivní dopad na ekonomický růst ČR?“

Mezi největší přínosy, které budou mít pozitivní vliv na ekonomický růst ČR, patří:

- snížení transakčních nákladů;
- větší transparentnost cen;
- odstranění kurzového rizika;
- efektivnější rozdělení výrobních zdrojů mezi jednotlivými členskými státy;
- nárůst objemu investic v ČR;
- zvýšení produktivity práce a další.⁶⁶

Díky tomu, že je česká ekonomika relativně malá, má tím i vyšší potenciál uplatnit své tuzemské výrobky na trzích větších ekonomik, resp. u většího množství spotřebitelů (viz teorie reciproční poptávky⁶⁷) a čím větší bude poptávka po daných výrobcích, tím vyšší cenu za ně bude možné získat. Pro české výrobce se snížení transakčních nákladů také promítne do cen dováženého zboží a díky tomu se podstatně navýší tzv. čistý vývoz, tedy rozdíl mezi dovozem a vývozem, a tím i samotný ekonomický růst. To povede vzhledem k propojenosti ekonomik členských zemí eurozóny z tohoto hlediska k dlouhodobému ekonomickému růstu, nikoliv jen k jednorázovému výkyvu.

Na ekonomický růst ČR po přijetí společné měny lze pohlížet z více pohledů:

- investice;
- míra nezaměstnanosti;

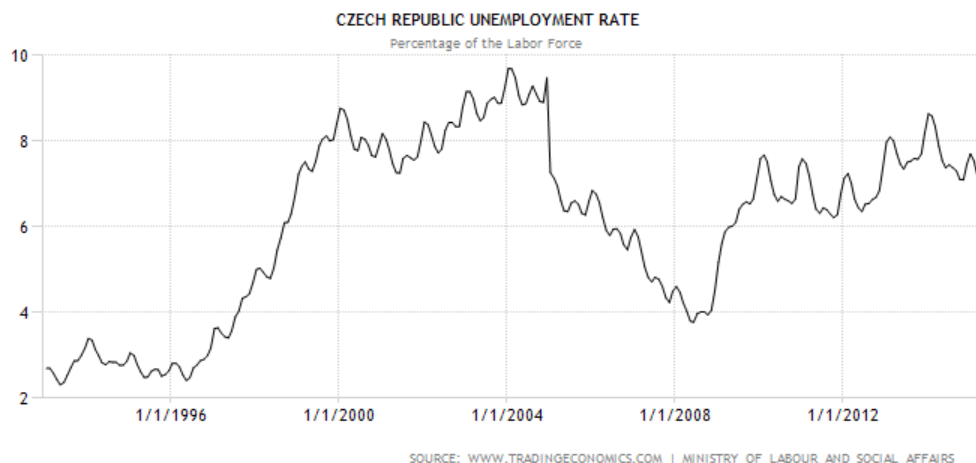
⁶⁶ Výzkumné centrum PEF MZLU v Brně. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [online]. 2007 © MFČR [cit. 2015-06-12]. Dostupné: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf.

⁶⁷ Teorie reciproční poptávky stojí na principu rozdílných nákladů na výrobu daného zboží, které motivují k mezinárodnímu obchodu. Poměr výrobních nákladů je v tomto případě nazýván mezinárodním směnným poměrem, výše cen za zboží je určena nejen náklady na výrobu, ale i poptávkou spotřebitelů a reciproční poptávkou. Autorem této teorie je Stuart Mill. Zdroj: Výzkumné centrum PEF MZLU v Brně. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [online]. 2007 © MFČR [cit. 2015-06-12]. Dostupné: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf.

- vývoj cen za zboží, služby a aktiva;
- zahraniční obchod;
- hospodářská politika.

Míra investic se v Česku podílí na tvorbě HDP cca 30 %. Investice tak ovlivňují nejen samotný ekonomický růst, ale i hospodářské cykly, které jsou v porovnání s eurozónou značně asymetrické, a to může vést i ke zvýšenému riziku výskytu asymetrických šoků, zejména na straně poptávky. Přijetí eura může ČR přinést vyšší nárůst hrubého fixního kapitálu, tedy vyšší objem investic, i když to není nutně podmínkou. Německo sice po přijetí eura zaznamenalo výrazný nárůst fixního kapitálu, ale například u Itálie a Rakouska se přijetí společné měny tak pozitivně neprojevovalo.

Vliv přijetí eura na míru zaměstnanosti nelze jednoznačně určit. Pokud se podíváme na vývoj nezaměstnanosti u Německa, uvidíme v letech 1999–2007 spíše mírný nárůst, který se poté stabilizoval a do současnosti výrazně poklesl. U Řecka je ale tendence spíše opačná, kde po přijetí eura došlo k mírnému poklesu míry nezaměstnanosti, ale od roku 2008 se naopak neustále zvyšuje. V České republice se míra nezaměstnanosti v současné době pohybuje na úrovni 6,4 %⁶⁸. I tuzemsko si od svého vzniku prošlo krizí z hlediska míry nezaměstnanosti, jak ukazuje graf 13, a to v roce 2004, od té doby se však daří ji udržovat v rozmezí 4–8%.

Graf 13 – Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR v letech 1993 – 2015 v %⁶⁹

⁶⁸ Trading Economics. *Czech Unemployment Rate*. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/czech-republic/unemployment-rate>.

⁶⁹ Trading Economics. *Czech Unemployment Rate*. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/czech-republic/unemployment-rate>.

Potenciál k poklesu míry nezaměstnanosti tu však vždy je, a to v podobě zvýšení produktivity výrobních faktorů prostřednictvím budování dalšího fyzického kapitálu (výrobní haly, továrny, strojní zařízení apod.).

Přijetí eura nemusí nutně vést k výraznému navýšení inflace, tedy k růstu cenové hladiny, i když lze předpokládat, že k mírnému nárůstu dojde, ale pouze v řádu několika desetin až celých procentních bodů, celková výše inflace by však neměla překročit 5 % (v současné době se pohybujeme na úrovni 0,7 %). Samotné navýšení inflace však nepředstavuje takový problém pro ekonomiku země, jako spíš časté výkyvy cen za zboží a služby, způsobené ať už zvýšením rizikovosti podnikatelského prostředí, přerozdělováním důchodů ve prospěch dlužníků či znehodnocováním vkladů. Tyto faktory pak mohou negativně ovlivnit ekonomický růst země, přijetím eura by díky umělému udržování nízké míry inflace Evropskou centrální bankou měla být tato rizika eliminována. I když je nutné poznamenat, že ČR má jisté zkušenosti s umělým udržováním inflace pod vedením ČNB, která dlouhodobě cíluje inflaci na úroveň 2 %.

Jako velmi pozitivní dopad zavedení společné měny lze jednoznačně určit velký potenciál nárůstu zahraničního obchodu, resp. čistého vývozu. Díky jednotné měně dojde ke zjednodušení zahraničních obchodních transakcí, nebude potřeba konverze měn. Navýší se i úspory firem, které si tvořily finanční rezervu pro případ výkyvů měnových kurzů, samotné finanční operace se tím urychlí. Výhody tak lze spatřovat v těchto aspektech:

- odstranění nutnosti konverze měn;
- eliminace transakčního rizika;
- zjednodušení administrativních úkonů spojených s prováděním finančních transakcí;
- zjednodušení platebního styku se zahraničím;
- zvýšení transparentnosti cen;
- zvýšení důvěryhodnosti domácí měny aj.⁷⁰

V neposlední řadě je třeba zmínit dopad přijetí společné měny i na hospodářskou politiku země, a to bohužel coby náklad. Česká republika přijetím eura totiž přijde o možnost řídit měnovou politiku země prostřednictvím ČNB. Restriktivní měnová politika Evropské centrální banky může mít negativní dopad na ekonomický

---

⁷⁰ Výzkumné centrum PEF MZLU v Brně. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [online]. 2007 © MFČR [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf.

růst ČR. Česku však zůstane možnost řídit ekonomiku prostřednictvím fiskální politiky, ale za předpokladu, že udrží nízkou zadluženost země a vyrovnaný státní rozpočet. Výrazné změny nás ale v tomto ohledu nečekají, jelikož se již v současnosti Česká národní banka inspiruje nebo spíše řídí měnovou politikou ECB.

10. Analýza vlivu nepřijetí eura na Velkou Británii

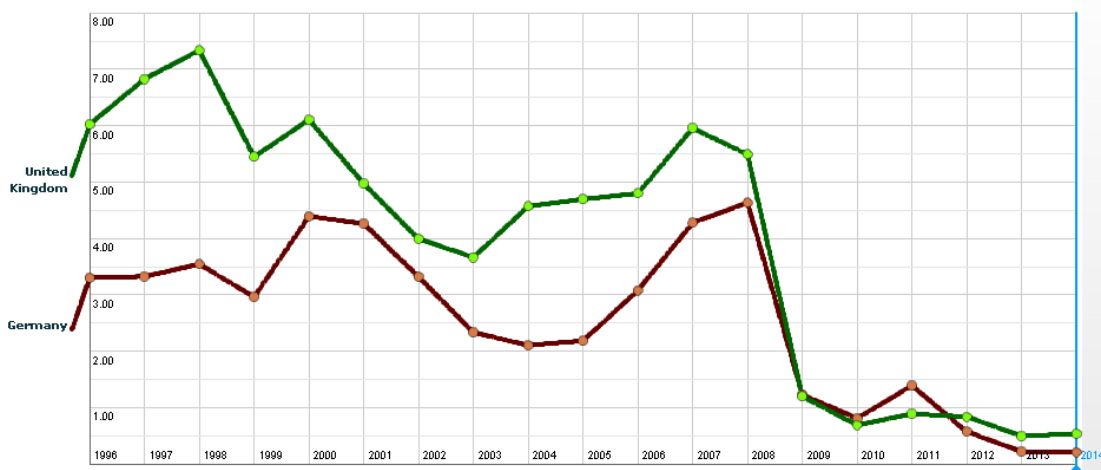
Velká Británie je členem EU od 1. ledna 1973, ale již od počátku jejího členství ve Společenství si držela značně odměřený postoj k ekonomické a politické integraci Evropy. Hlavní problém viděla v přenesení některých pravomocí na nadnárodní úroveň, a to zejména z důvodu, že Velká Británie byla historicky významným kolonizátorem a dosud udržuje výraznou ekonomickou spolupráci s bývalými koloniemi v rámci společenství Commonwealthu. Omezení pravomocí by mohlo dané spolupráci dělat příkoří, a proto raději preferovala uskupení založené na mezivládní spolupráci (ESVO).

Při jednání o vstup do EU si proto také vyjednala tzv. opt-out výjimku. Opt-out výjimka znamená, že při vstupu do eurozóny se VB nemusí vzdát národní měny ve prospěch měny společné. Důvod je jednoduchý, britská libra je stabilní a silnější měnou, která má bohatou historii a rostoucí potenciál i do budoucna, proto by bylo nesmyslné, aby libru nechala pevně ukotvit v poměru k euru. Jak už bylo zmíněno výše, VB po staletí byla a doposud je velkým hráčem ve světovém obchodě, který svoji měnu považuje za součást národní identity.

Velká Británie však měla více důvodů, proč na euro nepřistoupit. Hospodářství VB se vyvíjelo velmi odlišně oproti jejím kontinentálním sousedům, a tak i její hospodářské výsledky vykazovaly zcela jiné cifry než ostatní členské státy EU. Britská ekonomika trpěla nízkou konkurenceschopností některých výrobků na trhu a ani trh práce nebyl příliš flexibilní. Rovněž úrokové sazby Velké Británie v roce 1997 se pohybovaly okolo 7 % oproti například Německu, které vykazovalo výši cca 3 %⁷¹, viz graf 14. Za účelem splnění konvergenčního kritéria dlouhodobých úrokových sazeb by ji tedy čekala dlouhá a trnitá cesta.

---

⁷¹ ČNB. *Euro a Velká Británie* [online] 2003-2015 © Česká národní banka [cit. 2015-06-12]. Dostupné: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2003/cl_03_030417.html.

Graf 14 – Vývoj úrokových sazeb Velké Británie a Německa v letech 1996–2014⁷²

Přesto z výše uvedeného grafu 14 vyplývá, že i když byly prvotní výsledky úrokových sazeb nadměrně vysoké oproti požadovanému kritériu, v roce 2008 se míra úrokových sazeb srovnala na úroveň členů eurozóny a v posledních letech se výše pohybuje okolo 1 %.

Co se týká vývoje HDP Velké Británie, je jeho růst, resp. pokles zcela odlišný od vývoje ekonomické situace v EU a na světových trzích. Velká Británie exportuje 45 % veškerého vývozu totiž právě do Evropy. Na tvorbě HDP se nejvíce podílí sektor služeb (více než 75 %), mezi klíčová odvětví v rámci služeb patří distribuce, doprava, ubytování a stravovací služby (18 %), zdravotnické služby a vzdělávání (20 %) a finance a pojišťovnictví (9 %). Produkce překvapivě tvoří pouze 10 %⁷³. Vzhledem k silné orientaci VB na zahraniční obchod (druhý největší vývozce a třetí největší dovozce služeb na světě) a vzhledem k faktu, že největším obchodním partnerem jsou USA, si VB raději ponechala možnost vlastní měnové politiky a udržela tak růstové hodnoty HDP, což ukazují i výsledky viz tabulka 5.

⁷² OECD. *Interest Rates* [online] 2015 © OECD [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=86#>.

⁷³ Trading Economics. *United Kingdom GDB Growth Rate* [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/united-kingdom/gdp-growth>.

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015 (oček.)
HDP/obyvatele (GBP)	24 819,6	24 901,5	24 799,4	26 385	25 019,1
Růst HDP (%)	0,8	0,2	2,0	2,6	2,7
Míra inflace (%)	4,5	2,7	2,1	0,7	0,8
Míra nezaměstnanosti (%)	8,3	7,8	7,3	6,3	5,3

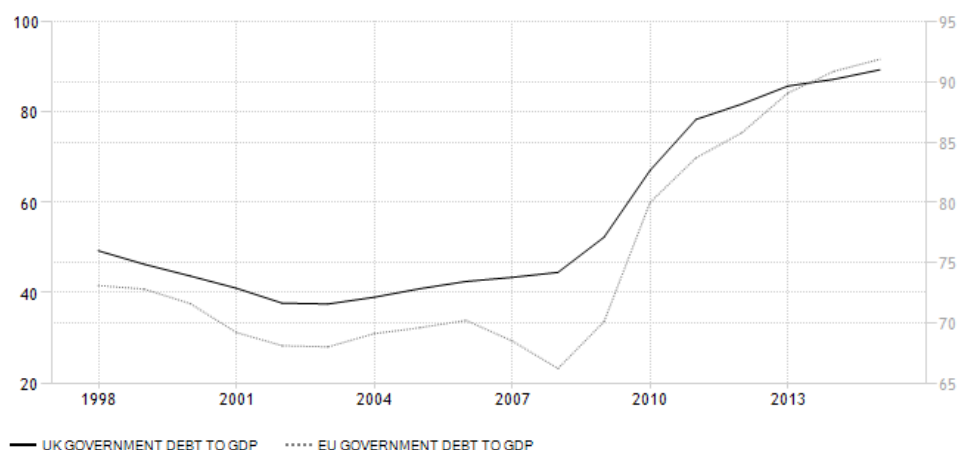
Tabulka 5 – Makroekonomické ukazatele VB v letech 2011–2015⁷⁴

Dlouhodobým cílem Velké Británie je především snížit velikost veřejného dluhu k HDP, Velká Británie je přesto kapitálově velmi soběstačnou zemí, sama stojí v pozici světového věřitele a je dokonce členem Pařížského klubu věřitelů. „V předchozích letech britská vláda kryla své finanční potřeby prostřednictvím kvantitativního uvolňování - především se jednalo o prodej dluhopisů s dlouhodobou splatností (gilts) až 50 let (na jaře 2012 ministr Osborne ohlásil prodej dluhopisů až se 100 letou splatností). Druhým, neméně důležitým, nástrojem k řešení vládního dluhu byly dluhopisy s krátkodobou splatností (treasury bills) většinou na jeden až tři měsíce. Vláda obsluhuje státní dluh také prostřednictvím produktů National Savings & Investments (NSI).“⁷⁵

Proto je zarážející, že míra veřejného dluhu k HDP dosahuje v současné době téměř 90 %. Pokud se však podíváme na graf 15, míra dluhu je na obdobné výši jako u některých zemí eurozóny. Otázkou však zůstává, zdali by členství v eurozóně nepomohlo VB ke snížení tohoto dluhu např. prostřednictvím Paktu stability a růstu resp. Fiskálního paktu.

⁷⁴ BusinessInfo.cz Velká Británie: Základní ekonomická charakteristika teritoria [online] 1997-2015 © Czech Trade [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/velka-britanie-zakladni-charakteristika-teritoria-19032.html>.

⁷⁵ BusinessInfo.cz Velká Británie: Základní ekonomická charakteristika teritoria [online] 1997-2015 © Czech Trade [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/velka-britanie-zakladni-charakteristika-teritoria-19032.html>.

Graf 15 – Vývoj státního dluhu k HDP v % ve VB a Eurozóně v letech 1997–2015⁷⁶

V souhrnu nelze u Velké Británie jednoznačně určit, zdali by pro ni bylo výhodnější stát se členem eurozóny a přijmout společnou měnu. Je pravda, že 2/3 britského exportu míří do členských zemí eurozóny (největšími obchodními partnery jsou Německo, Nizozemí, Belgie, Irsko a Francie) a že by přechod na euro odstranil transakční náklady, urychlil platební styk se zahraničními partnery a mohl tak navýšit i míru dalších investic, ale hospodářské výsledky země ukazují, že si přesto vede podle některých makroekonomických ukazatelů nadprůměrně ve srovnání se eurozónou jako celkem.

Velká Británie patří mj. mezi největší příjemce přímých zahraničních investic na světě. Pro investory je atraktivní zejména z důvodů:

- „*vysoce kvalifikovaná, flexibilní a kreativní pracovní síla,*
- *konkurenceschopné náklady na pracovní sílu,*
- *největší výzkumná a vývojová základna v Evropě (64 univerzitních technologických parků s 1.400 firmami),*
- *vysoké výdaje na vědu a výzkum,*
- *silná vazba mezi firmami a univerzitami,*
- *příznivé podnikatelské prostředí,*
- *nízké celkové odvody na sociální a zdravotní pojištění (23,8 % z hrubé mzdy),*
- *konkurenceschopný daňový systém,*
- *mírná regulace pracovního trhu,*

⁷⁶ Trading Economics. UK Government Debt to GDP [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/united-kingdom/government-debt-to-gdp>.

- *výborná dopravní infrastruktura, snadné silniční a železniční spojení s Evropou přes Eurotunel.*⁷⁷

Velká Británie je největší příjemce přímých zahraničních investic na evropském kontinentě a hned po USA zaujímá dlouhodobě druhou příčku ve světových měřítkách. V roce 2014 podle studie⁷⁸ atraktivity byl v Evropě díky přílivu zahraničních investic zaznamenán nový rekord ve vytváření pracovních míst. Podle této studie je VB považovaná vedle Německa a Francie za jednu ze tří nejatraktivnějších zemí na příjem zahraničních investic.

---

⁷⁷ BusinessInfo.cz. Zahraniční obchod a investice [online] 1997-2015 © Czech Trade [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/velka-britanie-zahranicni-obchod-a-investice-19071.html>.

⁷⁸ EY's attractiveness survey [online]. 2015 [cit. 2015-06-24]. Dostupné z: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-european-attractiveness-survey-2015/\\$FILE/EY-european-attractiveness-survey-2015.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-european-attractiveness-survey-2015/$FILE/EY-european-attractiveness-survey-2015.pdf)

Závěr

Když Česká republika vstoupila 1. května 2004 do Evropské unie, zavázala se zároveň i ke vstupu do HMU, tedy k přijetí společné měny – eura, aby naplnila plnohodnotné členství v EU včetně měnové unie. Přijetí společné měny představuje bezpochyby jeden z největších ekonomických zásahů do fungování daného státu. A proto je logické, že vyvolává v očích mnohých i značné obavy.

Tématem této práce bylo na základě analýzy historického hlediska vytvoření společné měny, legislativních opatření a makroekonomických ukazatelů zjistit, jaký dopad bude přijetí eura mít na Českou republiku, resp. zdali je vůbec přínosné pro ČR přijmout euro, či si ponechat národní měnu. Přijetí společné měny bylo analyzováno na dvou příkladech zemí, které ho přijaly již v minulosti – Německo a Řecko. Tyto země jsem si vybral z důvodu jejich rozdílné historie, struktury ekonomiky i ekonomické úrovně jako takové. Zatímco Německo, coby země s bohatou průmyslovou základnou, přijalo euro bez větších komplikací a jeho přijetí se ukázalo pro tuto zemi jako přínosné z dlouhodobého hlediska, v případě Řecka mělo ve výsledku členství v eurozóně opačný efekt. I když se zprvu přijetí stabilní světové měny projevilo jako impuls k oživení řecké ekonomiky, řecká vláda neupustila od své nezodpovědné politiky a i přes finanční pomoc z EU a MMF v podobě úvěrů pokračovala ve své rozhazovačné politice, aniž by bylo dosaženo efektivních reforem a úsporných opatření vedoucích k oživení ekonomiky.

V práci byla věnována pozornost i té skupině zemí, které se naopak rozhodly společnou měnu nepřijmout a vyjednaly si tzv. opt-out výjimku, v tomto případě se jednalo o Velkou Británii, u které byla provedena rovněž analýza ekonomického vývoje s cílem porovnat její makroekonomické ukazatele s členskými zeměmi eurozóny a posoudit, zdali je tedy výhodnější ponechat si národní měnu či přijmout společnou. V případě Velké Británie jsem však dospěl k závěru, že vzhledem k bohaté historii a stabilitě světové měny – britské libry, která má potenciál růstu v dlouhodobém horizontu, by pro Británii byla naopak ztráta ukotvit její kurz pevně k euru. Rovněž ekonomické výsledky této země dokazují, že i když si vyjednala opt-out výjimku, její ekonomice to neuškodilo, a to i přesto, že má mnoho obchodních partnerů, které jsou členskými zeměmi eurozóny a které tvoří majoritní odběratele výrobků a služeb z Velké Británie.

Třetí část práce byla speciálně věnována potenciálním ekonomickým dopadům pro Českou republiku, ať už z pohledu obyvatel, podnikového sektoru, tak i z hlediska dlouhodobého ekonomického růstu. Pokud bych měl zhodnotit přínosy případného členství v eurozóně, přijetí společné změny odstraní kurzové riziko, sníží transakční náklady a ve výsledku může přispět k nárůstu čistého vývozu či zahraničních investic. Zavedení společné měny rovněž zvýší transparentnost cen a tím může pozitivně ovlivnit efektivitu využití výrobních faktorů. Pokud by se podařilo zachovat cenovou stabilitu, Česká republika by se v dlouhodobém horizontu mohla těšit ekonomickému růstu, snížení míry nezaměstnanosti a zvýšení životní úrovně obyvatel.

Pokud by Česká republika euro nepřijala, vyhnula by se pravděpodobně rizikům spojeným se zvýšením míry inflace či negativních dopadů, jako je ztráta autonomie měnové politiky. Tento krok by však mohl Českou republiku poškodit coby objekt zájmu obchodních partnerů, což by mohlo vést k poklesu investic a nárůstu nerovnováhy platební bilance. Česká republika však v posledních letech vykazuje nadprůměrně vysoké tempo ekonomického růstu ve srovnání s ostatními členskými zeměmi eurozóny a pokračující zhodnocování dosavadní národní měny by mělo udržet konkurenceschopnost českých firem na mezinárodním trhu.

Z výsledků práce tedy vyplývá, že není možné jednoznačně určit, zdali by pro Českou republiku bylo výhodnější ponechat si národní měnu, či přijmout měnu společnou. Tímto byl naplněn cíl práce, tedy jednoznačně určit, zdali je společná měna výhodná pro ČR či nikoliv. Vzhledem k současné dluhové krizi, kterou eurozóna prochází, a vzhledem k méně zodpovědným členům s přihlédnutím k hrozícímu odstupu Řecka z eurozóny by bylo nejvýhodnější z hlediska ČR oddálit případný vstup do měnové unie, dokud se v ní ekonomická situace nestabilizuje, aby přijetí eura neznamenal ve výsledku zhoršení ekonomické úrovně naší země. Nadto otázka společné měny zasahuje do národní identity, a proto by se takové závažné rozhodnutí mělo učinit na základě výsledků z referenda. Ostatně tak tomu bylo u všech zemí, které se rozhodly společnou měnu nepřijmout.

Résumé

Once the Czech Republic was admitted to the European Union on the 1st of May 2004 it consequently engaged itself into deeper European integration including integration into the Monetary Union in particular. The Bachelor thesis, Risk and benefits of introducing a common currency in the Czech Republic and selected EU countries“ is focusing on the European monetary union and it studies the benefits and risks connected with the entry into the Euro zone. The aim of the bachelor thesis as specified in the introduction is to determine whether the entry into the Euro zone is clearly advantageous for the Czech Republic or not. Analyzing the macroeconomic indicators like economic growth, unemployment or the Maastricht criteria in case of Germany and Greece and using the knowledge of their economic and financial environment was crucial in order to capture the potential risks or benefits. Later in my writing I also analyzed the reasons why some of the European countries would consider staying outside the Euro zone negotiating the opt-out exception like the United Kingdom. In the case of the UK I arrived to the conclusion that it is understandable for the UK to keep its currency because it is generally considered to be more stable and historically more important than the euro. Even though the UK has many Euro zone business partners the opt-out exception still did not harm its economics. In the third part of the thesis I focused on the potential impacts of introducing the euro in the Czech Republic on the public and industrial sectors as well as on the economic growth. The main benefits of introducing the euro in the Czech republic would definitely be the loss of exchange rate risk, reduction of transaction losses and potentially also the increase in net exports or the foreign direct investments. On the other hand not accepting euro as a common currency could repel potential business partners decreasing the foreign direct investments and this might lead onto disequilibrium of balance of payments in the worst case. However, the reality presents more optimistic outlooks. The economic growth in the Czech Republic seems to show above average values in comparison with other Euro zone countries. If the appreciation of the Czech crown continued it would ensure the competitiveness of Czech companies on the international market. Taking into consideration both the benefits and the risks of the introduction of the common currency I came to the conclusion that I am not able to clearly determine whether it is advantageous or disadvantageous for Czech Republic to enter the Euro zone. Now,

with the regard to the current debt crisis and to the less responsible members of the Euro zone and by taking into account the potential Greek expulsion from the Euro zone, it would be more desirable for the Czech Republic to stay outside the Euro zone or at least delay the entry. Moreover a common currency question is not just an economical or a political question but it is also a question of national identity and therefore it should be subject to public referendum.

Seznam použité literatury

Monografie:

BALDWIN, R. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.

ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ, P. *Základy financí*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

DURČÁKOVÁ, J., MANDEL, M. *Mezinárodní finance*. Praha: Management Press, 2003. ISBN 80-7261-090-2.

FISCHER, J., HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SIXTA, J. *Národní účetnictví. Nástroj popisu globální ekonomiky*. Praha: Nakladatelství C H BECK, 2009. ISBN 978-80-740-0153-6.

HOLMAN, R. *Dějiny ekonomického myšlení*. Praha: Nakladatelství C H BECK, 2005. ISBN 978-80-717-9380-9.

HOLMAN, R., *Ekonomie*. Praha: Nakladatelství C H BECK, 2001. ISBN 978-80-7179-387-6.

MACH, M. *Makroekonomie II*. Slaný: Melandrium, 2001. ISBN 978-80-86175-18-9.

MANDEL M., TOMŠÍK V. *Monetární ekonomie: v malé otevřené ekonomice*. Praha: Management Press, 2003. ISBN 978-80-726-1094-5.

Elektronické zdroje:

BusinessInfo.cz Velká Británie: *Základní ekonomická charakteristika teritoria* [online] 1997-2015 © Czech Trade [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/velka-britanie-zakladni-charakteristika-teritoria-19032.html>.

BusinessInfo.cz. *Zahraniční obchod a investice* [online] 1997-2015 © Czech Trade [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/velka-britanie-zahranicni-obchod-a-investice-19071.html>.

Česká národní banka. *Kritéria konvergence* [online]. 2003-2015 © Česká národní banka [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html.

ČNB. *Euro a Velká Británie* [online] 2003-2015 © Česká národní banka [cit. 2015-06-12]. Dostupné: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2003/cl_03_030417.html.

ČSÚ. *HDP Důchodová metoda* [online]. Český statistický úřad © 2015 [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_duchodm.

ČSÚ. *HDP Výdajová metoda*. [online]. Český statistický úřad © 2015 [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_vydaj.

ČSÚ. *HDP Výrobní metoda*. [online]. Český statistický úřad © 2015 [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_prod.

Ekonom.cz. *Konvergenční kritéria: Kdy a jak?* [online]. 1996-2015 © Economia, a.s. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://ekonom.ihned.cz/attachment.php/20084355/iotu458BEF7GHJKO6PQWcfghp0STw9AV/ek28s12harmnew.jpg>.

EU. *Nářízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomických nerovnováh* [online] 2011 © EU [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R1176&from=CS>.

EU. *Nářízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1175/2011 ze dne 16. listopadu 2011, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik* [online]. 2015 © EU [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R1175&from=CS>.

EU. *Nářízení Rady (EU) č. 1177/2011 ze dne 8. listopadu 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku* [online]. 2015 © EU [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32011R1177>.

EU. *Nářízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1174/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně* [online]. 2011 © EU [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R1174&from=CS>.

Euroskop.cz. *Historie EU – 90. léta* [online]. 2005-15 © Vláda České republiky [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>.

Euroskop.cz. *Základní informace o eurozóně* [online]. 2005-15 © Vláda České republiky [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/318/sekce/zakladni-informace-o-eurozone/>.

Europa.eu. *Řecko* [online]. 2015 © Europa.eu [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/greece/index_cs.htm.

Eurostat. *Real GDP per capita, growth rate and totals* [online]. 2015 © Eurostat [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/graph.do?tab=graph&plugin=1&pcode=tsdec100&language=en&toolbox=data>.

Evropská centrální banka. *Mapa eurozóny 1999-2014* [online]. 2015 © ECB [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.cs.html>.

Historie HMU. *Evropská centrální banka* [online]. 2015 [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.cs.html>

Ministerstvo financí ČR. *Náklady a rizika* [online]. 2013 © MFČR [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>.

Ministerstvo financí ČR. *Výkladový slovníček* [online]. 2013 © MFČR [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/vykladovy-slovnicek/o-2343>.

Ministerstvo financí ČR. *Scénář přijetí eura*. [online]. 2013 © MFČR [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>.

OECD. *StatExtracts. Income, balance, US-dollar converted, Seasonally adjusted* [online]. 2015 © OECD. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MEI_BOP#.

OECD. *Interest Rates* [online] 2015 © OECD [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=86#>.

Právo EU a související dokumenty. *EUR-lex* [online]. 2003 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:12003T/TXT>.

Smlouva o fungování EU. *Článek 123, 124, 130 a 131 Smlouvy* [online]. 2008 © Parlament ČR. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0CCYQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D20555&ei=2lBxVYbvJ4rWU8rfgsgP&usg=AFQjCNHRmHXgU56JgGALQv4Tk-65ulveHQ&bvm=bv.95039771,d.bGg>.

Statistisches Bundesamt. *Foreign Trade, Overall development in foreign trade since 1950* [online]. 2014 © Statistisches Bundesamt (Federal Statistical Office) [cit. 2015-06-09]. Dostupné z:

https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/NationalEconomyEnvironment/ForeignTrade/OverallDevelopment/Tables/OverallDevelopmentForeignTrade.pdf?__blob=publicationFile.

Statut NKS. *Zavedení eura v České republice* [online]. 2013 [cit. 2015-02-17].
Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/statut-nks>.

Trading Economics. *United Kingdom GDB Growth Rate* [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/united-kingdom/gdp-growth>.

Trading Economics. Exports. *Germany Exports* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/germany/exports>.

Trading Economics. *Germany Unemployment Rate*. [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z:
<http://www.tradingeconomics.com/germany/unemployment-rate>.

Trading Economics. *Germany Foreign Direct Investment* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z:
<http://www.tradingeconomics.com/germany/foreign-direct-investment>.

Trading Economics. *Germany Government Debt to GDP* [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z:
<http://www.tradingeconomics.com/germany/government-debt-to-gdp>.

Trading Economics. *German inflation rate* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/germany/inflation-cpi>.

Trading Economics. *Greece Government Debt to GDP* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z:
<http://www.tradingeconomics.com/greece/government-debt-to-gdp>.

Trading Economics. *Greece Inflation Rate* [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/inflation-cpi>.

Trading Economics. *Greece unemployment rate* [online] 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/unemployment-rate>.

Trading Economics. *Greece GDP 1960-2013* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]- Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/gdp>.

Trading Economics. *Greece Inflation Rate* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/inflation-cpi>.

Trading Economics. *Greece Balance of Trade* [online]. 2015 © Trading Economics [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/greece/balance-of-trade>.

URBAN, Luděk. ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor informování o Evropských záležitostech [online]. 2010 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8739/sekce/zakladni-informace-o-vnitrim-trhu/>.

VERKEBEN. Evropský Parlament [online]. 2014 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.1.1.html.

Výzkumné centrum PEF MZLU v Brně. Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR [online]. 2007© Ministerstvo financí České republiky [cit. 2015-06-02]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf.

Youtube Videá. Euromince a bankovky [online]. 2014 © eStránky.sk [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://www.youtubevidea.estranky.sk/fotoalbum/euromince-bankovky/slovenske----uro-mince-z-predju.jpg.html>.

Seznam zkratek

CPI	Index spotřebitelských cen (Consumer Price Index)
ČNB	Česká národní banka
ECB	Evropská centrální banka
ECU	Evropská měnová jednotka
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMI	Evropský měnový institut
EMU	Evropská měnová unie
ERM II	Evropský mechanismus směnných kurzů
ES	Evropské společenství
ESCB	Evropský systém centrálních bank
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
HMU	Hospodářská a měnová unie
JEA	Jednotný evropský akt
OCA	Optimální měnová oblast (Optimum Currency Area)
MFČR	Ministerstvo financí ČR
NKS	Národní koordinační skupina
SEU	Smlouva o Evropské unii
SEPA	Jednotný evropský měnový prostor (Single Euro Payment Area)

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Euromince.....	9
Obrázek 2 – Eurobankovky	10
Obrázek 3 – Mapa eurozóny v letech 1999–2014	12
Obrázek 4 – Harmonogram plnění konvergenčních kritérií	20
Obrázek 5 – Scénář přijetí eura	53

Seznam grafů

Graf 1 – Meziroční nárůst HDP v % v Německu a ostatních zemích eurozóny v letech 1995 až 2014.....	35
Graf 2 – Míra inflace Německa a eurozóny v letech 1995–2015.....	38
Graf 3 – Poměr veřejného dluhu k HDP Německa a Evropské unie v letech 1995–2015 v %	39
Graf 4 – Vývoj exportu v Německu a eurozóně v letech 1995–2015 v milionech EUR	40
Graf 5 – Míra přímých zahraničních investic do Německa v letech 1995–2015 v milionech EUR	41
Graf 6 – Míra nezaměstnanosti v Německu a eurozóně v letech 1995–2015 v %.....	42
Graf 7 – Meziroční nárůst HDP v % v Řecku a ostatních zemích eurozóny v letech 2000 až 2014.....	44
Graf 8 – Vývoj inflace v % v Řecku a v eurozóně v letech 2000–2015.....	46
Graf 9 – Míra inflace v Řecku v letech 2001–2003 v %.....	46
Graf 10 – Vývoj poměru veřejného dluhu k HDP v % v Řecku a v eurozóně v letech 2000–2015.....	48
Graf 11 – Porovnání exportu a importu Řecka v letech 2001–2015	49
Graf 12 – Vývoj míry nezaměstnanosti v % v Řecku a v eurozóně v letech 2000–2015	50
Graf 13 – Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR v letech 1993–2015 v %	56
Graf 14 – Vývoj úrokových sazeb Velké Británie a Německa v letech 1996–2014	60
Graf 15 – Vývoj státního dluhu k HDP v % ve VB a Eurozóně v letech 1997–2015...	62

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Vývoj exportu a importu Německa v letech 1995 až 2014 v milionech euro	36
Tabulka 2 – Míra vládního deficitu v % k HDP v letech 1995–2013	39
Tabulka 3 – Vývoj HDP v Řecku v letech 2001–2014.....	45
Tabulka 4 – Poměr veřejného dluhu k HDP a státního deficitu Řecka v letech 2002 až 2014 v %	47
Tabulka 5 – Makroekonomické ukazatele VB v letech 2011–2015.....	61